ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يوميّة سيّاسية وأدبية - المنبرة المسؤولة، إيثادروشيّان

1000 Լ.Ո. 71ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 266 (19566) ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1997 10 ԷՋ

ՊԱՇՇԱՐ ԱՍԱՏ ՀԻՒԲԸՆԿԱԼԵՑ ՊԸՐԲԻՆ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիճ Պըրբի երեկ Դամասկոս այցելեց եւ ներկայ եղաւ Ռամատանի առիթով պաշտօնական ընթրիքի մը:

Հիւրընկալել էր նախագահ Հաֆեզ Ասատի որդին՝ Պաշշար:

Ներկայ էին նաեւ Լիբանանի մէջ սուրիական ուժերու հրամանատարներէն զօր. Իսրահիմ Սաֆի եւ զօր. Ղազի Քընաան:

ԵՒՐՈՊԱ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՏԱ՞Ց ԹՈՒՐՔԻՈՅ *ՇԱՆԹԱԺԻՆ* ԱՌՋԵՒ

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 20 (ՌԷՈՒԹԸՐ).- Եւրոպական Միութիւնը երկուշաբթի օր մտահոգութիւն յայտնեց, որ Միջերկրականի մէջ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ լարուածութիւնը կրնայ խափանել Եւրոպական Միութեան եւ *ՕԹԱՆ*ի ընդարձակման ծրագիրները:

Անիգարա Եւրոպան կ՚ամբաստանէ իբրեւ Յունաստանի ի նպաստ կողմնակալ եւ կը սպառնայ խափանել անոր դէպի արեւելեան Եւրոպա ընդարձակումը, պահանջելով ամբողջացնել կապերը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԵԹՆԻ ՊԱԼՈՔՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏԻ ԱՊԲԱՆՈՑԸ ՓԱԿԵԼ ՄԻՆՉԵՒ ՉՈՐՍ ԱՄԻՍ

Պլոքներու միացեալ ժողովին

Հայկական եւ Մեթնի երեսփոխանական պլոքները երէկ կառավարութենէն պահանջեցին յստակ ժամանակացոյց մը որպեսզի դնել Պուրճ Համուտի աղբանոցին փակման համար եւ առաջարկեցին հանգրուանային ծրագիր մը, որուն ճամբով, կարելի պիտի ըլլայ աղբանոցը վերջնականապէս փակել ամենաուշը մինչեւ 4 ամիս:

Ժողովը տեղի ունեցաւ փոխվարչապետ եւ ներքին գործոց նախարար Միշէլ Մըրի Նահր Մոթի գրասենեակին մէջ: Հայկական պլոքէն ներկայ էին ընկ. տոքթ. Սեպուհ Ցովհաննեան, մեթր Խաչիկ Պապիկեան, մեթր Յակոր Ջուխտարեան, Ժորժ Գասարժի, տոքթ. Եղիկ Ճերէճեան եւ Արրահամ Տէտէեան: Ներկայ էին նաեւ նախարար մեթր Շահէ Պարսումեան եւ կենսոլորտի նախարար Աքրամ Շրհայէպ, որուն կ՚ընկերանար իր նախարարութենէն մասնագէտներու եւ պատասխանատուներու պատուիրակութիւն մը:

Շրհայէպ մանրամասն լուսաբանութիւններ տուաւ կառավարութեան նախորդ նիստին քննարկուած միջոցառումներուն եւ ծրագիրներուն մասին, յիշեցնելով Ամրուսիէի եւ Քարանթինայի հնոցներուն բարելաւման, կարծր թափօնները (քար, մետաղներ եւայլն) այժմէն իսկ Պուրճ Համուտի աղբանոցը չթափելու տրամադրութիւնը եւ այլ ծրագիրներ

Շըհայէպ (աջին) լուսաբանութիւններ կու տայ կառավարական ծրագիրին մասին
(լուսանկարները Ա. ԱՊՏԱԼԵԱՆԻ)

կան 600 թոնի, իսկ Քարանթինայի գործարանին տարողութիւնը՝ 1100 թոնի: Նկատի ունենալով, որ այժմու պայմաններուն մէջ աղբանոց կը հասնի օրական 1600 թոն աղբ, յիշեալ գործարաններ պիտի կարենան բաւարարել ներկայի պահանջները: Իսկ իրրեւ աւելի հեռաւոր ծրագիր, նկատի պիտի առնուի չոլյաններու մէջ (հալանարար գաւառներու դրութեամբ) աղբերու հրկիզման գործարաններ:

ՄԸՐ Ա ԱՄԻՍ

Մամլոյ յայտարարութեան մը պահուն, ներքին գործոց նախարար Միշէլ Մրր ըսաւ, որ աղբանոցը վերջնականապէս պիտի փակուի 4 ամիսէն եւ այնուհետեւ, Ն. Ա. Ուժերը արգելք պիտի ըլլան որեւէ բեռնատար աղբ թափէ աղբանոցին մէջ: Ան հաստատեց, որ կառավարութեան առաջարկներ ներկայացուած են աղբանոցին փոխարինման համար:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐԸ ՀԻՐԴ ԴԱՌ ԱՌԱՋՆՈՐԴԵԼՈՒ ԽՈՒՍՏՈՒՄՈՎ

ՔԼԻՆԹԸՆ ԵՐԴՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՒԻՐԵՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Քլինթըն երէկ կէսօրին (Ուաշինկթընի ժամանակացոյցով) կատարեց իր սահմանադրական երդումը եւ պաշտօնավարութեան երկրորդ չոլյանի մը համար ստանձնեց Միացեալ Նահանգներու ղեկը:

Իր անդրանիկ ճառին մէջ, Քլինթըն խօսեցաւ «մեծ հպարտամեակ»ի մը բացման իր տեսլականին մասին եւ կոչ ուղղեց խորհրդարանին (որ հանրապետականները մեծամասնութիւն են), որպէսզի իրեն հետ գործակցին ի խնդիր «նոր խոստումներու երկիր»ի կերտումին:

«Ամերիկա մեծ ակնկալութիւններ ունի մեզմէ: մեծ բաները փոքրութիւններէ չեն գար», յայտարարեց Քլինթըն, որ անուղղակի կերպով գինադուլի դրօշ կը բարձրացնէր մրցակից կուսակցութեան դիմաց: Ան պիտի ըլլայ Միացեալ Նահանգներու 20րդ դարու վերջին նախագահը: Ան նկատեց, որ ամերիկացի ժողովուրդը Սպիտակ Տունն հասցուցած է մէկ կուսակցութեան, իսկ խորհրդարան՝ միւս կուսակցութեան ներկայացուցիչներ, ինչ որ կրնայ նշանակել, թէ ժողովուրդը կրցականչ մը համար միջեւ կամուրջներու հաստատումն ու երազներու իրականացումը: Քլինթըն նմանօրինակ հաշտարար ճառ մը արտասանեց նաեւ աւելի ուշ, խորհրդարանականներու հետ ճաշկերոյթի մը պահուն:

Քլինթըն իր ճառին մէջ միայն ընդհանուր խօսքերով արտայայտուեցաւ արտաքին քաղաքականութեան մասին: «Ամուր եւ հզօր կեցուածք պիտի ունենանք ի խնդիր խաղաղութեան եւ ազատութեան, ամուր կերպով պիտի պաշտպանունք ընդդէմ ահաբեկչութեան եւ քանդումին», ըսաւ Քլինթըն, առանց մոռնալու Մարթին Լութըր Քինկը, որուն ծննդեան տարեդարձին առիթով, երկկ ազգային տօն կր Միացեալ Նահանգներու մէջ:

•ՌՈՒՍԻՈՅ նախագահ Պորիս Ելցին, որ երկկ դուրս եկաւ հիւանդանոցէն, եղաւ Քլինթընը շնորհաւորողներէն առաջինը:

(ՌԷՈՒԹԸՐ)

ՀՐԹԻՌՆԵՐՈՒ ԾՐԱԳԻՐԻՆ ՎԱՒԵՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԿԻՊՐՈՍԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ՝ ՄԻՆՉԵՒ 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Կիպրոսի խորհրդարանը կը ծրագրէ փետրուարի սկիզբը վաւերացնել ռուսական հրթիռներու գնման համաձայնագիրը, որ վերջին չարաթներուն փոթորիկ յառաջացուցած է Թուրքիոյ եւ անոր արեւմուտքցի դաշնակիցներուն մօտ:

Խորհրդարանի պաշտպանութեան յանձնախումբը երկուշաբթի օր գումարեց ժողով մը: անոր մէկ անդամը՝ Թաքիս Հաճիտեմեթրիու (էտէք - ընկերվարական կուսակցութենէն) յայտարարեց, որ համաձայնագիրը պիտի վաւերացուի մինչեւ փետրուար 10: «Էս. 300» տիպի հրթիռներուն տեղադրումը պիտի սկսի համաձայնագիրին վաւերացումէն 16 ամիս ետք:

ՏԵՆՔԹԱՉ ԹՈՒՐՔԻԱ Կ՚ԱՅՑԵԼԷ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ ԽԱՐԻՍԽԻ ՕՐԱԳԻՐ

ԱՆԳԱՐԱ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Թուրք - կիպրացիներու ղեկավար Ռաուֆ Տենքթաշ Երկուշաբթի օր Թուրքիա հասաւ, խորհրդակցելու համար միացեալ կեցուածքի մը մասին, եթէ կիպրոսի յունական իշխանութիւնը ռուսական հրթիռները կոգի բերէ: Տենքթաշ դիմաւորուեցաւ նախագահի մը վայել պատիւներով:

Անգարայի մէջ, Տենքթաշ տեսակցութիւն պիտի ունենայ նախագահ Սիւլէյման Տեմիրէլի եւ այլ պաշտօնատարներու հետ: Կր նախատեսուի, որ երկու ղեկավարները քննարկեն հիւսիսային գօտիին մէջ գինուորական միացեալ խարիսխ մր հաստատելու ծրագիրը: Թուրքիա 30 հազար գինուոր ունի Կիպրոսի թրքական բաժինին մէջ:

Թուրքիա սպառնացած է գինուորական գործողութեան մր ձեռնարկել, եթէ Կիպրոս չհրաժարի հրթիռներու ծրագիրէն:

ՊԱՔՈՒԻ ՋԱՐԴԵՐՈՒ ՋՈՀԵՐՈՒՆ Է. ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ

Երեւանի Արամ Խաչատուրեանի անուան Տուն - Թանգարանին մէջ, երէկ տեղի ունեցաւ խորհրդաժողով մը, որ նուիրուած էր 1990ին, Պաքուի մէջ տեղի ունեցած հայերու ջարդերուն զոհերուն յիշատակին:

«Ի պաշտպանութիւն Լեռնայինի Ղարաբաղի Հանրապետութեան» համահայկական համաժողովին կողմէ կազմակերպուած այս խորհրդաժողովէն առաջ, պատուիրակութիւն մը բարձրացաւ Միհեռնակաբերդ եւ ծաղկեպսակ դրաւ զոհերուն յուշարձանին:

Ճառախօսները շեշտեցին Պաքուի ջարդերուն ամբողջական գնահատականը կատարելու եւ Եղեռնէն շուրջ 80 տարի ետք տեղի ունեցած այդ դէպքերուն իսկական բնոյթին յայտնաբերման հրամայականը:

Խորհրդաժողովէն բխած յայտարարութիւնը անհիմն եւ անվստահելի կը գտնէ ազերիական բոլոր բացատրութիւնները եւ հայերու խոստացուած երաշխիքները, ապա նաեւ համոզում կը յայտնէ, որ հայութեան միասնութիւնը միակ երաշխիքն է դիմակալելու բոլոր սպառնալիքներն ու ոտնձգութիւնները: Յայտարարութիւնը կ՚եզրափակէ ճիգերու միացման կոչով:

«Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ + 30»Ի ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՋԱԽՋԱԽԻՉ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՆՀԻՄ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ընկ. Վահան Ցովհաննիսեան երկկ համոզիչ եւ ջախջախիչ լուսաբանութիւններով եւ վկայութիւններով անգամ մը եւս ապացուցեց, թէ «Վահան Ցովհաննիսեան 30»ի դատավարութիւնը յերիւրանք է ուղղուած, պետական յեղաշրջումի մասին խօսքերը՝ անհիմն եւ գրպարտութիւն, իսկ այս բոլորը Հ. Յ. Դաշնակցութեան կապելու ճիգն ու այդ նպատակով քարոզչական սկզբնական արշաւը՝ անհետեւանք գործ:

Դատավարութեան երկուշաբթի նիստին, ընկ. Վահան Ցովհաննիսեան վերսկսաւ անցեալ նիստին իր վկայութիւններուն: Ան առաջին հերթին նշեց, որ դատախազը նախորդ նիստին աննախընթաց քայլ մը առած էր, դատարեգնել տալով վկայութիւններ, մինչդեռ դատավարութեան ընթացքին վկայութիւն տալու տրամաբանութիւնը, ինքնին, կր միտի տեղեկութիւն հաւաքելու, եւ ահա, դատախազը կր դադրեցնէր տեղեկութեանց փոխանցումը: Ան չեշտեց, որ իր վկայութիւնները նոր տեղեկութիւններ կր բովանդակէին, եւ ոչ թէ կրկնութիւններ, ինչպէս պատճառաբանած էր դատախազը, պարզ այն պատճառով, որ դատավարութեան ընթացքին նման տեղեկութիւններ կրնան տրուած ըլլալ:

Իր խօսքին երկրորդ բաժինով, ան հակիրճ կերպով խօսեցաւ մեղադրեալներուն ազգական վաստակին մասին եւ նկատել տալով, որ ձերբակալեալները տարբեր գունդերէ էին, ան համոզում յայտնեց, որ անոնց ձերբակալումը «պատգամ» էր անոնց խմբակից ընկերներուն:

Վկայութեան մնացեալ բաժինները հիմնաւորեալ եւ ջախջախիչ բացատրութիւններ էին ընդդէմ այն յերիւրանքներուն եւ վերագրումներուն, ըստ որոնց՝ մեղադրեալները յեղաշրջումի կր պատրաստուէին եւ այդ նպատակով կեդրոններ հաստատած էին, կէնք հաւաքած եւ անդամներ հաւաքագրած: Ան հարց տուաւ, որ քարդ արձակուած մեղադրանքները արդարացնող ոչ մէկ փաստ գտնուած է ու աւելին, ոչ նշուած թիւով անդամները բաւարար են յեղաշրջում կատարելու, ոչ ալ իրրեւ կեդրոնատեղի արձանագրուած տուներ... Հեռաձայն ունէր, որպէսզի կարելի ըլլար ի հարկին հրահանգներ փոխանցել: Ան յայտարարեց, որ դատավարութեան ընթացքին արձակուած գրպարտութեանց անհիմն ըլլալը այսօր ծանօթ է ամբողջ րնակչութեան:

Ա. ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՂԱՐԱԲԱՂ Կ՚ԱՅՑԵԼԷ

Հայաստանի վարչապետ Արմէն Սարգսեան երէկ Ղարաբաղ ուղղուած է. միօրեայ այցելութեան մը համար:

Ա. Սարգսեան Ղարաբաղի վարիչներուն հետ պիտի քննարկէ յատկապէս տագնապին խաղաղ լուծման միջոցները:

ՖԱԹՀԻ ՄԷԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՅՆ ՀԸԼՈՒԷԻ ՄԷՋ

Դիմակաւոր զինեալ մը անցեալ Շաբաթ գիշեր սպաննեց Ֆաթհի անդամ մը, պաղեստինեան Այն Հըլուէ գաղթակայանին մէջ:

Լիբանանեան ապահովութեան աղբիւրներ ըսին, որ որեւէ տեղեկութիւն չեն կրնար հաղորդել սպանութեան պատասխանատուներուն մասին:

Նշենք, որ ասիկա նմանօրինակ սպանութեան երրորդ դէպքն է Այն Հըլուէի մէջ՝ տարեսկիզբէն ի վեր: Անցեալ երեքշաբթի օր, գաղթակայանին մէջ սպաննուած էր Ֆաթհ - Յեղափոխական Խորհուրդի նախկին անդամ մը: «Ռէօթըր» դիտել կու տայ, որ սպաննուածները առնչուած են այն կազմակերպութիւններուն, որոնք կ՚ընդդիմանան Իսրայէլ - պաղեստինեան համաձայնութիւններուն:

DROP 8

Մենք գեղչ-վաճառք յայտարարելու կարիքը չունինք, քանի որ մեր գիները գեղչ-վաճառքի գիներէն աւելի նուազ են. մենք միշտ պրամադիր ենք գոհ ձգելու մեր յարգելի յաճախորդները՝ իրենց նուէրներ պաշխով:

ՋԱԼՔԱ., ՍԻԹԻ ՄՈՒՍԱ., Ա. ՅԱՐԿ

ԼԻԲԱՆԱՆ - ՍՈՒՐԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԱՒԵՐԱՑՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԿՈԼԱՆԷՆ ԵՒ ՀԱԲԱՒԷՆ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆԻ ՀԵՌԱՑՄԱՆ ՊԱՀԱՆՋ

Լիբանանի եւ Սուրիոյ վարչապետներ Ռաֆիք Հարիրի եւ Մահմուտ Զուհպի Դամասկոսի մէջ երէկ ստորագրեցին անցեալ շաբաթ տեղի ունեցած լիբանեւսուրիական համակարգումի յանձնախումբին նիստերու արձանագրութիւնը: Ստորագրման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ յանձնախումբի կարճատեւ նիստէն ետք, լիբանանցի 14 նախարարներու եւ անոնց սուրիացի պաշտօնակիցներու ներկայութեան:

Ստորագրուած արձանագրութեան առաջին յօդուածով, համակարգումի յանձնախումբը գոհունակութիւն կ'արտայայտէ երկու երկիրներու միջեւ գոյութիւն ունեցող ամրողջական գործակցութեան համար՝ կանոն գետիններու վրայ: Անիկա նաեւ կը վերահաստատէ այս գործընթացը խորացնելու եւ ամրապնդելու երկու երկիրներու կեցուածքը:

Միւս կողմէ, համակարգումի մարմինը վերահաստատեց խաղաղութեան գործընթացին գծով մատրիտեան սկզբունքներուն եւ ՄԱԿի որոշումներուն հանդէպ Լիբանանի եւ Սուրիոյ յանձնառութիւնը, ինչպէս նաեւ Կոլանէն ու Հարաւային Լիբանանէն իսրայէլեան ուժերու առանց նախապայմանի հեռացման պահանջը: Անիկա նաեւ չեշտեց, որ խաղաղութեան գործընթացին մէջ լիբանեւսուրիական ուղղութիւնը կը շարունակէ մնալ մէկ ամրողջութիւն, որովհետեւ մասնակի եւ առանձնակի համաձայնութիւնները չեն կրնար նպաստել խաղաղութեան:

Արձանագրութեան երկրորդ յօդուածով, համակարգումի յանձնախումբը ներկայացուց անցեալ շաբաթ կնքուած համաձայնագիրներու ամրողջական թղթածրարը:

Ստորագրումի արարողութենէն ետք, վարչապետ Հարիրի յայտարարեց, որ համակարգումի յանձնախումբի նիստերուն աւարտին, երկու երկիրները պատրաստ են գումարելու լիբանեւսուրիական Գերագոյն Խորհուրդի ժողովը, նոր ծրագիրներու քննարկման համար:

Հարիրի յայտարարեց, որ ամրողջ աշխարհը խաղաղութիւն կը ցանկայ Միջին Արեւելքի մէջ, միայն իսրայէլի՝ որ կ'աշխատի խուչապոտել գայն: Ան դիտել տուաւ, որ «նախ՝ Լիբանան» ծրագիրը եւ անոր աւրնչուած յայտարարութիւնները «փորձառական փուչիկներ» են եւ կրծառայեն իսրայէլեան ծանօթ նպատակներուն:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Հարիրի Դամասկոսի մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ Սուրիոյ փոխ նախագահ Ապտէլ Հալիմ Խաddամի, իսկ արտաքին գործոց նախարար Ֆարէս Պուէյհ՝ իր պաշտօնակիցին՝ Ֆարուք Շարէհի հետ:

Պուէյհ յայտարարեց, որ չրջանին մէջ Լիբանանի եւ Սուրիոյ շահերը ամրողջութեամբ կը համապատասխանեն եւ խօսք անգամ կարելի չէ ըսել միացեալ ուղղութեան քաղաքականութիւնը փոխելու մասին: Պուէյհ աւելցուց, որ Լիբանան երբեք պիտի չդնուի, որ Իսրայէլ գայն օգտագործէ իրրեւ Սուրիոյ վրայ ճնշումի խաղաթուղթ:

Նշենք, որ Հարիրիի գլխաւորութեամբ լիբանանեան կառավարական պատուիրակութիւնը երէկ վերադարձաւ Պէյրութ:

ԱՂԲԱՆՈՑԻՆ ՀԱՐՑԸ՝ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԻՍՏԻՆ

Պուրճ Համուտի աղբանոցի հարցը այսօր կրկին քննարկման առարկայ պիտի դառնայ նախարարաց խորհուրդի նիստին, որուն օրակարգին վրայ կը գտնուին 32 այլ օրինագիծեր: Ծանօթ է, որ կառավարութիւնը անցեալ շաբաթ յետաձգած էր կենսոլորտի նախարար Աքրամ Շըհայէպի կողմէ ներկայացուած առաջարկներուն վճռումը, որոնք կը վերաբերին աղբանոցին եւ ընդհանրապէս աղբերու տագնապին լուծման:

Շըհայէպ երէկ ընդունեց այցելութիւնը երեսփոխան Եղիա Ձերէճեանի ու անոր հետ արծարծեց աղբանոցի հարցը: Ձերէճեան պատրաստակամութիւն յայտնեց բոլոր միջոցներով օգտակար հանդիսանալու կենսոլորտի հարցերու լուծման գծով նախարարութեան ծրագիրներուն:

«ՀԲՐԱՒԻՒ - ՊԸՐՐԻ ՔԱՆԱՎԷՃԸ ՓԱԿՈՒԱԾ»

Պետական նախարար Ղազի Սկայֆէտտին երէկ հաստատեց, որ նախագահ Իլիաս Հերաուիի եւ խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի միջեւ ծանօթ բանավէճը վերջնականապէս աւարտած է ու երկու պատասխանատուներուն միջեւ կը տիրէ հասկացողութեան դրական մթնոլորտ: Սկայֆէտտին կը խօսէր Հերաուիի հետ տեսակցութենէ մը ետք:

ՀԸՄ. «ԿՈՂՋՈՒՆԵՄ»

Նախկին վարչապետ Սելիմ Հրաուի պողջունեց Հերաուի - Պըրրի բանավէճին աւարտը, դիտել տալով որ «եռեակ»ի դրութիւնը հիմնական պատճառն է Լիբանանի քաղաքական համակարգին եղծումին:

Միւս կողմէ, Հրաս պահանջեց երեսփոխանական յանձնախումբի մը կազմութիւնը, քննութիւն բանալու համար այն ամբաստանութիւններուն շուրջ թէ «եռեակ»ի դրութիւնը ստեղծուած կը ծածկելու համար նիւթական իւրացումներ՝ գանգան մակարդակի պատասխանատուներու կողմէ:

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ ԿԵՂԾԱԾ ԵՆ

Պետական ապահովութեան Պեքաայի բաժանմունքի աշխատակիցները երէկ ձերբակալեցին 7 լիբանանցիներ, որոնք ամբաստանուած են դրոշմաթուղթեր կեղծելու յանցանքով: Ձերբակալուածներէն ոմանք Քեսրուանի եւ Թափարժայի շրջանի բնակիչներ են:

Ձերբակալուածներէն Մարիօ Խուրի խոստովանեցաւ, որ կեղծուած դրոշմաթուղթերը ստացած է Ֆարիտ Մուսալլիէն, որ ելեւմտական նախարարութեան ծանօթ գայթակղութեան հիմնական դէմքերէն մէկն էր: Ծանօթ է, որ Մուսալլի ապանուեցաւ ապահովութեան ուժերու կատարած ձերբակալութեան գործողութեան ընթացքին: Ան կը համարուի նաեւ գայթակղութեան առընչուած Ռաֆաթ Սլէյմանի սպանութեան գլխաւոր կասկածեալը:

ԻՐԱՔՑԻ ԵՐԿՈՒ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏՆԵՐԸ ԱԶԱՏ ԿԱՐՁԱԿՈՒԻՆ

Քննիչ դատաւոր Սայիտ Միրզա երէկ հրամայեց ազատ արձակել իրաքցի երեք դիւանագէտներ, որոնք 1994էն ի վեր ձերբակալուած կը մնային՝ Իրաքի վարչակարգին ընդդիմադիր ղեկավարներէն մէկուն սպանութեան մասնակից ըլլալու ամբաստանութեամբ: Դատաւորը 50 հազար լիր. ոսկի տուգանքի ենթարկեց ամբաստանեալներէն իւրաքանչիւրը:

Պէյրութի իրաքեան դեսպանատան աշխատակիցներ Մոհամմէտ Քազէմ, Ալի Տարուիշ եւ Հատի Հասան ձերբակալուած էին 1994ի Ապրիլին, իրրեւ Թալէպ Սուհէյլիի սպանութեան մասնակիցներ: Սատտամ Հիւսէյնի ընդդիմադիրներէն Սուհէյլիի սպանութիւնը սրին պատճառ դարձաւ Իրաքի եւ Լիբանանի միջեւ դիւանագիտական տագնապի մը, որուն յոյսին տակ՝ լիբանանեան իշխանութիւնները Պաղտատէն պահանջեցին փակել Պէյրութի իր դեսպանատունը:

Նշենք, որ այս հարցով ձերբակալուած էր նաեւ իրաքցի չորրորդ դիւանագէտ մը եւս՝ Խալէտ Խալաֆ, որ մահացած էր Ռումիլիի բանտին մէջ, 1995ին, ուղեղային արիւնահոսութեան հետեւանքով:

«ՄԻՏԼ ԻՍԹ»Ի ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԻ ԿԸ ԴԻՄԵՆ

«Միտլ Իսթ» ընկերութեան օդանաւորդներու եւ պաշտօնեաներու սենտիքաները վերահաստատեցին միօրեայ գործադուլի դիմելու իրենց որոշումը, որուն գործադրութիւնը պիտի սկսէր երէկ կէս գիշերին: Հաղորդուեցաւ, որ սենտիքաներու հետ բանակցութիւնները որեւէ արդիւնք չեն տուած եւ անոնք հաստատ կը մնան իրենց պահանջներուն վրայ:

Գործադուլը ամրողջական անդամալուծութեան պիտի մատնէ Պէյրութի միջազգային օդակայանը: Անոր հետեւանքով պիտի ջնջուին 10 թռիչքներ՝ Պէյրութի ու եւրոպական ու արաբական գանգան քաղաքներու միջեւ: Գործադուլը ժխտական ազդեցութիւն պիտի ունենայ նաեւ կարգ մը օտար ընկերութիւններու վրայ, որուած րլլալով, որ օդակայանին մէջ անոնց օդանաւերու խնամքը վստահուած է «Միտլ Իսթ»ի աշխատաւորներուն:

Ընկերութիւնը երէկ յայտարարեց, որ գործադուլին պատճառով, այսօր պիտի չկարենայ ճամբորդներ օդակայան փոխադրել, հետեւաբար՝ յանձնարարեց կապ պահել իր գրասենեակներուն հետ:

«ՇԷՅԽ ՀԱԼԱՊԻԻ ՈՃԲԱԳՈՐԾՆԵՐԸ՝ ՄՈՍԱՏԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ»

«Իսլամական Միութիւն» չարժումը երէկ յայտարարեց, որ չկայ Նիկար Հալապիի սպանութեան գծով մեղադրեալներու դէմ արձակուած վճիռները արդար չեն: Շարժումը կոչ ուղղեց նախագահ Իլիաս Հերաուիի եւ արդարութեան նախարար Պահիժ Թապպարայի, որ վերատեսութեան ենթարկեն վճիռները եւ հարցը վերստին ուսումնասիրեն՝ սկսելով վերոյշեն:

Շարժումը անընդունելի համարեց, որ մարդիկ պատապարտուին իրենց համոզումներուն պատճառով, «նոյնիսկ եթէ իրենց պատիւը պահելու համար յայտարարեն, որ արարքները գործած են այդ համոզումներուն սիրոյն»: Անիկա աւելցուց, որ չկայ Հալապիի ոճրագործները ոչ թէ ձերբակալուածներն են, այլ Մոսթաֆա գործակալներ, «որոնք կը չարունակեն գործել մեր ընկերութենէն ներս»:

ՀՕԽԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՖՈՆԴԻՆ

●Սօսի Մանուկեանի մանուկ առիթով,
Տոքթ. Կարապետ Էմէքճեան 50.000 լ.ո.

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ ԱՂԲԱՆՈՑԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐԸ՝ ԱՌԱՆՑ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐԻ

Սուքլիճի բեռնակառքեր դէպի Պուրճ Համուտի Ճորաստեղծ լեռը

Աղբալեռը եւ անոր ընդհանուր տեսարանը

Առաւօտեան ժամը 8ն է եւ Պէյրութէն Տորայի բոլորակը տանող մայրուղին կը յորդի ինքնաշարժներով: Ծայր չունեցող շարասիւներուն մէջ բանտարկուած եմ ինքնաշարժիս մէջ: Կ'ուղղուիմ Պուրճ Համուտի աղբանոցը, քանի մը լուսանկար առնելու համար:

Մայրուղիին ձախին շարուած բարձր շէնքերուն կռնակէն իր գագաթը անպատկառօրէն ցցած է գորշագոյն եւ տեղ-տեղ ֆշշացող աղբալեռը, որուն վրայ յատակօրէն բացուած ճամբաներէն կ'երթեւեկեն կանաչ բեռնակառքեր: Աղբահաւաք *Սուքլին* ընկերութեան կը պատկանին անոնք եւ ամէն օր կանոնական շրջաններէ աղբ կը բերեն ու կը թափեն լերան վրայ:

Շրջադարձ կը կատարեմ Տորայի բոլորակէն ու կը միանամ դէպի Քարանթինա տանող մայրուղիին վրայ մրցումի ելած ինքնաշարժներուն: Չոս իմ ղողում չկայ, եւ իւրաքանչիւր վարորդ կը փորձէ թիկ մը յառաջ անցնել միւսէն: Դժուար չ'ըլլար հասնիլ *Քրումօ* Վաստութեան անկիւնը ու աջ թեքելով քիչ մը եւս քշել ու կանգ առնել ցեխոտ դարպասի մը առջեւ:

Մօտաւորապէս տասը մեթր լայնք ունի դարպասը, որ բացուածք մըն է, կանաչ մետաղեայ մեծ կտորներէ կառուցուած երկար պատի մը վրայ: Մետաղին իւրաքանչիւր կտորին վրայ նարնջագոյն գիրերով գրուած է աղբանոցին կապալառու ընկերութեան՝ *Լինորտի* անունը:

Աղբանոցին մուտքը խափանուած է բեռնակառքերով, որոնք կարգով կը մտնեն ներս, կը մագլցին լերան վրայ, կը թափեն իրենց կուտակած աղբը ու կը վերադառնան: Նախքան այս գործողութիւնը, իւրաքանչիւր բեռնակառքի մուտքը կը աշուի համակարգչային ցուցակի վրայ, ուր կ'երեւին «նուիրատուու» քաղաքապետութիւններէ եւ շրջաններէ հասած բեռնակառքերուն տեսակն ու թիւը: Ամէն օր կրկնուող այս գործողութեան համար հաստատուած է *էթերնիթէ* սենեակը: Հոն գործող պաշտօնեան ունի իր աշխատանքին վրայ հաստատուած անձի մը երեւոյթը:

- Չէք կրնար նկարել: Աղբանոցը նկարելու համար յատուկ արտօնագիրի պէտք ունիք, - կը պոռայ հեռուէն նոյն պաշտօնեան՝ ցուցակը ձգելով ու քովս վազելով:

- Ուրկէ՞ ձեռք պիտի ձգենք արտօնագիրը:

- Տորայի բոլորակը կը գլուխի *Լինորտ* ընկերութեան կեդրոնը: Տէտէեանկեդրոնին մէջ:

- Շատ լաւ, շնորհակալութի՛ւն:

- Էլ. Պի. Սի.ին ալ արգիլուած է առանց արտօնագիրի նկարել: Դուն ո՞ր թերթէն ես:

- «Ազդակ» օրաթերթ:

- Հայկական թե՞րթ է: Արտօնագիրի պէտք ունիս: Գնա, առ արտօնագիրը: Կու գաս առանց խնդիր ունենալու կը նկարես, որքան որ կ'ուզես:

- Շնորհակալութիւն, կ'ըսեմ ու կռնակս կը դարձնեմ:

- Եղբա՛յր, ձգեցէք աշխատինք - կ'ըսէ, ետեւէս: Չեմ պատասխաներ:

Լինորտի կեդրոն ուղղուելու կարիքը չեմ զգար: Չեմ ուզեր այս առիթը փախցնել, մանաւանդ երբեք տրամադիր չեմ անգամ մը եւս «գինովնալու» գարշահոտէն: Արդէն բաւականաչափ շնչած եմ զայն: Կը բարձրանամ դարպասին անմիջապէս կողքին գտնուող շէնքին տանիքը: Կը լուսանկարեմ լեռը, անոր վրայ երթեւեկող բեռնակառքերը:

Ահա լուսանկարները:

ԱՐՄԷՆ ԱՊՏԱԼԵԱՆ

ԳՈՒՐԳՈՒՐԱՆՔ ՄԱՅՐԵՆԻԻՆ

ՀԱՆԱՔԸ ՋԱՆԱՔ ԵՂԱԻ

Ասի ժողովրդական ասույթ մըն է, որուն առաջին բառը՝ *հանար*ը, ծանօթ է բոլորիս. կը նշանակէ *կատակ*: Ան լայնօրէն գործածուած բառ մըն է արեւելահայերու կողմէ, բեւ բացառուած չէ, որ գործածուած ըլլայ արեւմտահայերէնի մէջ եւս: Ի՞նչ է, սակայն, *չանար*–ը, որուն ոչ մէկ բառարանին մէջ պիտի հանդիպիք, եւ, ուրեմն, ի՞նչ բան է *չանար եղաւ*:

Սկզբնապէս այս ասոյթը եղած է հետեւեալը. «Հանար չանար եղաւ», սակայն երկար գործածութեան բնաւորութիւն *չանար*–ին *հ* բաղաձայնը ինկած է, եւ ժողովուրդին բերնին մէջ պարզած է *չանար. չանար*, այսինքն՝ ինչ որ կատակ չէ, կատակին հակառակն է: Արդէն այս ասոյթին ալ կը գործածուի այնպիսի առիթներով, ուր կատակով սկրսուած բան մը՝ լօսմ մը, արարք մը, երեւոյթ մը, անհաճոյ հետեւանքներ կու տայ եւ հանար եղաւ, այսինքն՝ կատակը, կը դառնայ ոչ–կատակ, անհամ ու անցանկալի բան մը:

Այսպէս, ուրեմն չբաղաձայնը, որ արդի հայերէնի մէջ մասնաւորաբար կը ծառայէ կազմելու բայերու ժխտականը (կիրայ – չկիրայ, գացիր – չգացիր, ուզէ – չուզէ), *չանար* բառին մէջ ծառայած է կազմելու սովորական գոյական մը: Ասի միակ բառը չէ, ուր չբաղաձայնը հակադիր կը կազմէ. ունինք նաեւ՝ *Աստուած – չաստուած, հոյակապոս չհոյակապոս, տես – չտես, գոյ – չգոյ, կամաւոր – չկամ, ունեւոր – չունեւոր* եւ այլն, որոնք միեւնոյն հնչմամբ գործածական են. ունեցած ենք նաեւ՝ *չհոյութիւն, չտեսութիւն, չժողովուրդ* եւ ուրիշներ, որոնք անգործածական են ներկայիս:

Այս մասնիկը շատ ուշագրաւ կերեւոյթ է *ոչ* մասնիկով, որ գրաբարի մէջ կը կազմէր բայերու ժխտականը (տեսի – ոչ տեսի, օրհնեցից – ոչ օրհնեցից), իսկ աշխարհաբարի մէջ ապառօրէն կը դրուի թէ՛ գոյականներու, թէ՛ ածականներու, թէ՛ մակբայներու վրայ. օրինակ՝ աշակերտ եւ ոչ – աշակերտ, ուրախ եւ ոչ – ուրախ, արագ եւ ոչ – արագ. այս գործածութիւնը տակաւին չունի:

*Չ*մասնիկին՝ սովորական բառերու ուղղակի կցումով կազմուած ձեւերը բաւական հին ըլլալ կը թուին, յատկապէս ժողովրդախօսակցական լեզուի մէջ, ուր յայն կիրառութիւն ունեցած են անոնք: Միեւնոյն նիւանս ալ գործածական է *չամահ* բառը. «Շուկայ երթանք, ինչ մը *ամահ–չամահ* գնենք»: *Ամահ*–ը բոլորս գիտենք, իսկ ի՞նչ է *չամահ*–ը, որ անշուշտ ապրուխտին երեսը ծածկող համեմատին խոտը չէ: *Չամահ*–ին չ բաղաձայնը նոյնն է, ինչ որ *չանար*–ին մէջ տեսանք, իսկ *ամահ–չամահ* կը նշանակէ, ինչ որ *ամահ* է ու ինչ որ *ամահ* չէ, բայց նիշդ ի՞նչ է: Իր *ամահ*–ին կամ պրացուհիին «*ամահ–չամահ* գնենք» բառը տանտիրուհին առաջին հերթին կ'ակնարկէ ամահեղէնին, բայց նաեւ ան կ'ուզէ գնել ուրիշ բաներ ալ, որոնք բնչ *ամահ* չեն, սակայն *ամահին* ծիրին մէջ մտնող բաներ են, ինչպէս՝ պզպզ, պատառաքաղ, գաւաթ կամ այլ սպասներ (բայց ոչ՝ կօշիկ, վարագոյր կամ պահեստասփիւռ): Ուրեմն *չամահ*–ը մէկ կողմէ կը հակադրուի *ամահ*–ին, միւս կողմէ՝ կը նմանի *ամահ*–ին. այնպիսի իրեր, որոնք կը յարին *ամահ*ին, կը նմանին անոր:

ԸՆԿԵՐ - ՄՐՆԿԵՐ

– Այսքան տարուան բնկեր ենք. ինծի չե՞ս վատահիր:
– Ես բնկեր–մրնկեր չեմ նանչնար:

* * *

Բնկեր–ը հասկցանք. ի՞նչ է *մրնկեր*–ը:

Այս կապակցութեան մէջ *մրնկեր*–ը նիշդ զուգակիռն է *չամահ*–ին եւ կը նշանակէ *ոչ–բնկեր*, ինչ որ կամ ով որ բնկեր չէ. *բնկեր–մրնկեր չեմ նանչնար* կը նշանակէ, ուրեմն, ո՛չ բնկեր եղողը կը նանչնամ, ո՛չ բնկեր չեղողը կը նանչնամ: Այլ խօսքով՝ լեզուական այն դերը, զոր կատարէց չ մասնիկը *չամահ*–ին մէջ, այնպէս նոյնը կը կատարէ *մ* մասնիկը (ամահ–չամահ, բնկեր–մրնկեր):

Այս *մ* մասնիկը անհամեմատօրէն աւելի կենսունակ ու տարածուն եղած է ժողովուրդին մէջ. օրինակ՝ *տուն–մուն, սիւ–միւ, արագ–մարագ, տակ–մակ, ախ–մախ* եւ այլն. կարելի է զայն դնել գրեթէ բոլոր բառերուն վրայ, մինչ չ մասնիկը կարելի եղած է կցել միայն գոյականներու եւ ածականներու: Ի նմանութիւն չ մասնիկին՝ *մ* մասնիկը առնող բառերը նաեւ կը կորսնցնեն իրենց առաջին բաղաձայնը, անշուշտ երբ ունին. օրինակ՝ *սիւ–միւ, տղայ–մղայ*:

Արդ, ուրիշ ո՞ր կը գտնենք այս *մ* բաղաձայնը. զայն կը գտնենք բայերու ժխտական խոնարհումին մէջ, բայց շատ տեսանելի փոքր գործածութեամբ, միայն երամայական եղանակի մէջ եւ *մի* ձեւով. *մի՛ տար, մի՛ վազէ*: Մինչդեռ *չ* մասնիկը կը մտնէ բայական շատ աւելի մեծ թիւով եղանակներու ու ժամանակներու կազմութեան մէջ:

* * *

Այսպէս, ուրեմն, հայերէնը ունեցած է երկու ժխտական մասնիկներ՝ *չ* եւ *ոչ*, եւ *չ* եւ *մ*, որոնք գրեթէ նոյն կերը խաղացած են մեր լեզուին մէջ: Մէկը ձգնիք տանոնց *ոչ* առաջինը եւ կիզբոնեանիք երկրորդին վրայ:

Մեր *մ* եւ *մի* մասնիկը Հրաչեայ Աճառեանի վկայութեամբ գոյութիւն ունի նաեւ պարսկերէնին, Երաներէնին, աֆղաներէնին, գնչուներէնին, յունարէնին, պլաներէնին, արաբերէնին եւ այլ լեզուներու մէջ, ուր գայն կը գտնենք *մի, մա* եւ *մէ* ձեւերով: Երբ պատ մը մասնիկ, որ *մ* եւ *ն* տառերը ընդունի նեն, այսինքն՝ գիրար փոխարինելու բնութեամբ ունին, ապա կրնանք բսել, որ ֆրանսերէնին, անգլերէնին, իտալերէնին, ռուսերէնին եւ արեւմտեան այլ լեզուներու *ն* բաղաձայնով սկսող ժխտական մասնիկները նոյն ծագումը ունին:

Նոյն ժխտական մասնիկը կը գործածէ երբեմն նաեւ մեր *մ*, մերթ *մի*, բայց մասնաւորապէս մեր *մա* ձեւերով (*ալ–ատ, այմա–մի տուներ*): Սակայն ինչ որ ակնթարթ է՝ *մ* մասնիկի համեմատած կցումն է երբեմն գրեթէ բոլոր բառերուն (*սիտի–միտի, չոմտան–մոմտան*), այսպէս նաեւ բառասկիզբի բաղաձայնի աւելումով, եւ նոյնպէս ժողովրդախօսակցական լեզուի մէջ. այլ խօսքով՝ երբեմն եւ հայերէնի մէջ *մ* մասնիկը կը կատարէ նո՛յն դերը, նո՛յն ձեւով, նո՛յն ծառայով:

Պէ՞տք է նկատել, որ հայր երեխային առած է իր *մ* մասնիկը. անշուշտ ոչ, քանի որ *մ* մասնիկը յառաջացած է *մի*–էն, որ հազարամեակներ աւելի հին է, քան մեր շփուած բուրին ու երեխային հետ: Սակայն անոր համարժէք կիրարկութիւնը երկու լեզուներու մէջ պէտք է մտածել ապ, որ տեղի ունեցած է շատ զօրաւոր փոխազդեցութիւն մը մէկ լեզուէն միւսին վրայ. հայերէնին ու երեխերէնը հաւասարապէս ազդած ու ազդուած են իրենց համակիցութեան երկար դարերուն ընթացքին, մինչեւ որ *մ* մասնիկին գործածութեան ծիրը նոյնացած է երկու լեզուներուն մէջ:

ՏՈՔԹ. ԱՐՄԵՆԱԿ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

ՃԾԴՈՒՄ ՄԸ

Ճշմարտութեան սիրոյն կը տագնապինք յաճախ: Լուսարանութիւններ, բացատրութիւններ կու տանք իրականութիւնը յայտնաբերելու համար: Մէկը կ'ըմբռնէ ըսուածը, միւսը կը մերժէ, ուրիշ մը սուտ խուլ կը ձեւանայ: Ու այսպէս ճշմարտութիւնը կը մնայ օդին մէջ առկախ, հովերէն տարուբեր, բայց մի՛շտ ներկայ մեր գիտակցութեան մէջ:

Այսօր ստիպուած ենք դարձեալ լուսաբանութիւն մը ներկայացնելու մեր այն երգիչներուն (ժողովրդական - էսթրատային երգիչներուն) եւ աննոյց հիացողներուն եւ համախոհներուն, թէ «Հայերէն երգն ու երաժշտութիւնը իրենք չրստեղծեցին Իրանի մէջ»...

Այս մէջբերումը կատարեցինք ստիպողարար, որովհետեւ քանի մը օր առաջ յարգելի երգիչ մը, սիրուած երգիչ մը հայկական ռատիոկայանի մը մէկ խօսնակին հետ ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին յայտարարեց. «1960ական թուականներուն օտար երգեր կ'երգէին մեր պարահանդէսներուն, երիտասարդները թրքերէն կ'երգէին: Ինձմով սկսաւ հայ երգը եւ երաժշտութիւն ներկայացնելու եւ տարածելու աշխատանքը»:

Այս խօսքերը լսողը կը կարծէ ու կը հաւատայ, թէ հայ ժողովրդական երգն ու երաժշտութիւնը Իրանի մէջ սկրսած է յուլիս 1960ական թուականներուն կամ այդ ժամանակէն քիչ առաջ: Իրա՞ւ է արդեօք. բայց ինչպէ՞ս...

Այս արտայայտութիւնը լսելէ ետք հարց տուինք մենք մեզի. իրա՞ւ է, որ այդ թուականներուն հայերէն երգ չէր լսուեր մեր դպրոցներուն, մեր տուներուն մէջ, մեր հարսանիքներուն, մեր հաւաքական ձեռնարկներու ընթացքին: Իրա՞ւ է, որ մեր երիտասարդները միայն թրքերէն երգեր կ'երգէին: Եթէ այդպէս է իրականութիւնը, հապա ուրկէ՞ սորվեցանք ապագային - յեղափոխական երգերը, ուրկէ՞ սորվեցանք «Հովիւը Սարում Տխրից»ը (կոմիտաս), «Աղջի Անուստուած»ը, «Ամպն Տակից Ջուր Է Գալիս»ը, «Ասում Են Ոսկին» (Արմէն Տիգրանեան): Արդեօք թուենք միւս անկրկնելի ու աննման ժողովրդային ու սիրային երգերը, որոնց չարքը երկար է, եւ որոնք կը լսուէին մեր հարսանիքներուն եւ խրախճանքներուն ընթացքին:

Մեր սիրուած երգիչը մոռցա՞ւ արդեօք, թէ այդ օրերուն կային սքանչելի երգչախումբեր՝ կանաչեանի «Գուսան»ը, Պէրպէրեանի երգչախումբը, եւ դեռ այլ երգչախումբեր, որոնք կը վայելէին մեր բազմաթիւ վարժարաններուն հովանաւորութիւնը: Յիշե՞նք Համազգայինի «Շահմուրատեան»ը, Նոր Սիսի Սուրբ Մարգիս եկեղեցւոյ «Կարա Մուրգա» երգչախումբը: Ասոնց բոլորը հայ երգի տարածում էի՞ր...

Վերոյիշեալ մեր ձիգերուն միացան հայաստանեան երգերը, մօտաւորապէս 1950ական թուականներու սկիզբը: Երեւանի ձայնասփիւռէն գիշերային ուշ ժամերուն Հայ ժողովուրդը կ'ունկնդրէր սրտաուչ երգեր, երբեմն նորաստեղծ, պարբերարար հինէն ժառանգուած երգեր՝ նոր ձայներով: Մոռցա՞նք այդ ամէնը:

Դարձեալ ճշմարտութեան սիրոյն պիտի յիշեմ վաղուց մոռցուած անուն մը. Տէր Ներսէս վրդ. Գարապաշեանը (հայ կաթողիկէ Սուրբ Փրկիչ եկեղեցւոյ 1950ական թուականներու երիտասարդ ժողովրդապետը), որ եկեղեցւոյ գմբէթին գետեղած բարձրախօսէն ամէն երեկոյ մինչեւ ուշ գիշեր լսել կը դարձնէր հայաստանեան նոր երգեր, որովհետեւ այդ օրերուն ամէն բնտանիք ձայնասփիւռ չունէր, իսկ ձայներիզի դրութիւնը դեռ չէր ստեղծուած: Գոնէ Լիրանանի մէջ այդ գիւտը չէր տեսնուած:

Համայն Պուրճ Համուտի երկինքով սփռուած երգերը արթուն կը պահէին երգասէր, գեղարուեստասէր ժողովուրդը, երիտասարդները, պատանիները, որոնք այդ երգերը կը սորվէին ամէն օր գանոնք լսելով:

*
* *

Թրքերէն երգը դները. անշուշտ որ կային, բայց քիչ տոկոսով: Անոնք Թուրքիոյ ջարդերէն ճողոպրած հայ մնացորդացին գաւակներն էին, որոնք լսովի իւրացուցած էին թրքերէն երգեր իրենց հայրերէն կամ մեծ հայրերէն, որովհետեւ անոնք բախտ չէին ունեցած Թուրքիոյ մէջ ապատորէն հայ երգը սորվելու եւ գայն հնչեցնելու... Բայց տարիներու ընթացքին, հիներուն ընդմիշտ հեռանալովը մոռցուեցան այդ երգերը, ու փառք Աստուծոյ, հայ երգը տիրապետեց մեր հոգիներուն, մեր հնութեան:

*
* *

Իսկ այսօր. հարց տանք մեր սիրուած երգիչին. եթէ 1960ական թուականներուն սկսած է հայ երգն ու երաժշտութիւնը Իրանի մէջ տարածելու աշխատանքը, ուրեմն ինչո՞ւ այսօր թրքարարոյ երգեր կան հրապարակի վրայ, ինչո՞ւ հայ երիտասարդներ թրքերէն ձայներիզներ կը պտտցնեն իրենց ինքնաշարժներուն եւ տուներուն մէջ: Ինչո՞ւ գարհուրելի սկրբ դկպի նոր օրերու Տիշերը հայկական տուներէ ներս (ու մեծ մասամբ հայ տուներու տանիքներուն վերեւ դրօշակուած), որպէսզի թրքերէն անրարոյ ժապաւէններ դիտեն ու թրքերէն շարքիներ կամ սեմայիներ ունկնդրեն... Այո՞...

*
* *

Թրքախօս սերունդի իրացակայութեան, Հայկական Սփիւռքի մեր այս կեդրոնին մէջ այսքան թրքասիրութիւն... իսկ միւս վիսակօ կոչուած թրքերէն երգերու չարի քո... Ողջ մնան հայկապահայ ալսոր-բէլներ կամ թրքական պատկերասփիւռային կայաններուն սիրահար մեր ընտանիքները, որոնց ճաշակը խեղդեց մեզ, այլափոխեց մեր դիմագիծը:

*
* *

Վերադառնալով մեր սիրուած երգիչին յայտարարութեան, թէ մեր պարանդիկ երեկոյթներուն կը լսուէին միայն եւրոպական երգեր:

Սիրելի երգիչ ու երգիչներ, եւրոպական սքանչելի երաժշտութիւն կար այդ օրերուն, մենք կեղեցիկին ունկնդիր, կեղեցիկին նայող ու հիացող ժողովուրդ ենք: Մենք սիրած ենք սպանական, պրագիլիական Թանկոներն ու Սամպաները, Փասո-Տուպլներն ու վիեննական Վալսերը: Մեր երիտասարդները պարած են այդ պարերուն կշտոյթով, ոչ թէ հայ երգին ու պարին, կամ հայ երաժշտութեան բացակայութեան համար, այլ պարզապէս, օտարագգի կեղարուեստին հետ մտերմանալու, եւ անկէ օտանալու այն, որ կեղեցիկ է, հաճելի է ու սքտակար: Միւս կողմէ ըսենք, որ մեր ժողովուրդը չուրջպարի, նազպարի, բերդպարի, քոչարիի, եարխուշտայի եւ փափուռի ժողովուրդ է: Օտարներն ալ կը հիանան մեր պարերուն... Բայց մեր պարանցիկներուն երբէք թրքերէն կամ թրքարարոյ երգ ու երաժշտութիւն չէ հնչած... Ընդհակառակն, հայ երգն ու երաժշտութիւնը ներկայիս խթարուած է, աղաւաղուած, նոր օրերու երգիչ «արուեստագէտներուն» իսկ մեղսակցութեամբ:

Ուրեմն, մեր ժողովրդական արտայայտութեամբ ըսենք. «Աֆ կ'ընէ՛ք» պարոն. Հայ ժողովուրդը իր երգը չէ լքած բնաւ, ու եթէ քիչ մը նորութիւն բերած էք ձեր երգեցողութեամբ, ատիկա կը պարտիք դարուն ու ժամանակին բնական հոլովոյթին, օրերուն ու բարքերուն բերած փոփոխութեան: Ու դարձեալ կը պարտիք Հայաստանի արուեստագէտին, ժողովրդային երգեր յօրինողներուն, որոնք կուչեցան Յասմիկ Մանասէրեան եւ ուրիշներ. յետոյ՝ «Մաղիկնիր, Մաղիկնիր...»

*
* *

Անցեալ մը ուրանալ ներկայ մը պանծացնելու սիրոյն...

Ինքնագովութիւնն ալ չափ ու սահման պէտք է ունենայ: Եթէ մեր երիտասարդները անտեղեակ են անցեալին կատարած ներդրումներէ, ծով քանքարէ, գանձ նոնք «նոր տեղեկութիւններով» գարմացրնելը օգուտ ունենալէ աւելի վնասակար է: Ուրեմն, նշենք իրագործուած նորութիւնները, առանց կիծ քաշելու անցեալի գեղեցկութիւններուն վրայ:

Ու մենք դարձեալ ծափահարենք մեր իրաւ ու հարագատ երգիչները, որոնք հարկ է մնան քաւորդ դար առաջ, խոտերու չուքին ծաղկած «Մանուշակներու» բուրումնաւէտ համեստութեամբ:

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

ԳՐԵՅԼ'Ք

Գէորգ Մարաշլեանին,
Յովիկ Նազարեանին
եւ Բաֆֆի Թիթիզեանին
Հասցէ c/o Etablissement Archambult
242 Montee Gagnon
St. Anne Des Plaines
QUEBEC, JON 1HO – CANADA

ՍՓԻՒՌՔ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՎ

ԱՆԱՀԻՏ ՕՀԱՆԵԱՆ ԴԱՐՋԵԱԼ Կ'ՕԺԱՆԴԱԿԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶՆԵՐՈՒՆ

Ֆրանսահայ ազգանուէր հայուհի մը՝ Անահիտ Օհանեան (Նիսէն) նուիրումով կ'օժանդակէ Հայաստանի մանկավարժական ուսուցման վերելքին եւ ծաղկումին՝ նոր մեթոտներով: Օրիորդ Ա. Օհանեան այս աշխատանքը կը կատարէ կամաւոր կերպով, ինքնաբուխ նուիրումով: 1994ին սկսած նախաձեռնութիւն մը, որուն անդրադարձած էինք մօտ տարի մը առաջ, մեր սիւնակներուն մէջ: 1996 տարեշրջանը դարձեալ եղած է բեղմնաւոր Նիս քաղաքը բնակող հայուհիին համար: Անդուլ ու հետեւողական աշխատանք տարած է Հայաստանի տասնեակ մը դպրոցները (մանկապարտէզ) եղբայրացնելով Ֆրանսայի Նիս քաղաքին մէջ գործող մանկապարտէզներու եւ անոնց համակարգին հետ:

Նկատի առնելով Հայաստանի մէջ կիրարկըւած ոչ արդիական մանկավարժական մեթոտները, Ա. Օհանեան ձեւ ու լեզու գտած է նոր մեթոտներով, ձեռային, գծագրական յարմար աշխատանքներով բանալու միտքն ու սիրտը նորածիլ մանկան: Այս նպատակը անշուշտ կ'եղթադրէ պիտճէ: Այս հարցնէ, որ Անահիտ Օհանեան կը ճգնի լուծել ամբողջ տարուան մը ընթացքին, ապա մօտ մէկ - երկու ամիս այցելել հայրենիք, ու իր ջանքերով ձեռք բերուած նիւթական եւ մանկավարժական օժանդակութիւնները փոխանցել հայրենիքի երեխաներուն:

Վերջին այցելութիւնը Ա. Օհանեան կատարած է 1996ի Մայիսին: Այցելած է կարգ մը մանկապարտէզներ, տեսակցած է վարիչ մանկապարտիզպաններու հետ, անոնց փոխանցելով ֆրանսական վերջին մեթոտները՝ մատիտ բռնելու, գծելու, ներկելու, կարդալու եւ լսատեսողական ուսուցման վարժութիւններ ունենալու:

Երեւանի եւ Գորիսի մանկապարտէզներուն ծառայելու իր առաքելութիւնը կատարելէ ետք Ա. Օհանեան կը շարունակէ փոխադարձ գործակցութեամբ ծաւալել մանկավարժական գիտելիքներու վերաբերեալ աշխատանք մը, որուն համար ան կը դիմէ Նիսի պատկան մարմիններուն եւ տեղւոյն հայերուն՝ նիւթական եւ բարոյական աջակցութիւն ապահովելով: Դիւրին գործ մը չէ այս անշուշտ, բայց «կամեցողը կարեցող է» իմաստութիւնը գործի վերածելով շօշափելի արդիւնքներ ձեռք կը ձգէ: Ու այս՝ զուտ անձնական նախաձեռնութեամբ եւ սեփական ճիգերով:

Նշենք նաեւ, որ մանկավարժական արդիական մեթոտներու մասին ամբողջական գրականութիւն մը եւ տեսական ու գործնական բնոյթի գիրքեր ու տետրակներ արդէն սեփականութիւնը դարձած են Երեւանի եւ Գորիսի տասնեակ մը մանկապարտէզներու: Իրագործուած աշխատանքները եւ գրաւոր վարժութիւններու վերաբերեալ գրականութիւնը բազմագրուած եւ ցըրուած են Հայաստանի մեծ թիւով մանկապարտէզներու՝ իրաւամբ նորութիւններ ստեղծելով այլապէս տարբեր դժուարութիւններու մատնուած մեր հայրենիքի մանկավարժական ու կրթական կալուածին մէջ:

Այս տեղեկութիւնները մեզի հաղորդող Անահիտ Օհանեանին կը մաղթենք. որ 1997 տարին եւս ըլլայ բեղմնաւոր ու արդիւնաբեր՝ հայրենի մանուկներուն ծաղկումին ի խնդիր:

Ս.Պ.

ԱՐՄԻՆԷ ՕՀԱՆԵԱՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ԻՐ ՊԱՇՏՕՆԷՆ

«ՊԼԷԵԱՆԱԿԱՆ» ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱ՞Ն

Ընդառաջելով իր դիմումին՝ Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան մամլոյ սպասարկութեան դեկավարի իր պաշտօնէն ազատ կացուցած է Արմինէ Օհանեան: Սակայն ան պիտի շարունակ նախարարութեան «Դպրոց» պաշտօնաթերթի գլխաւոր խմբագիրի իր պաշտօնը:

Տիկին Օհանեան մերժած է որեւէ մեկնարանութիւն կատարել այս մասին:

Կրթութեան եւ գիտութեան նախարար Արտաշէս Պետրոսեան, հակառակ անցեալի իր անհամաձայնութեան, միջնակարգ դպրոցներէն ներս արտօնած է «պլէեանական» դասագիրքերու օգտագործումը:

Լուրը հաղորդած է նախարարութեան պաշտօնեաներէն մէկը:

Ըստ այս պաշտօնեային, նախարարը իր նշանակման առաջին իսկ օրերէն ուզած է դասագիրքերը բաժնել դպրոցներէն ներս՝ փոխան «պլէանականներուն», բայց չէ յաջողած: Իսկ ներկայիս հրատարակչատուները վախնալով, որ կրնան չվճարուիլ, կը մերժեն հրատարակել նոր դասագիրքերը:

Նախարարը խոստացած է հարցը չուտով լուծել:

ԹՄՐԱՄՄԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐ ՄԱԿԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՄԲ

Հայատառի խնդրանքով Յունուար 14 – 17 Հայատառի գործուղուած է ՄԱԿի բմբեցուցիչներու դէմ պայքարի խորհրդական Պետուր Լբրուա:

Ըստ ՄԱԿի պաշտօնաթերթին, Հայատառի մէջ դեռ երատառ չէ բմբեցուցիչներու հարցը, սակայն կրնայ արագօրէն վատթարանալ՝ նիկատի ունենալով մանուածոյ հանրապետութեան որոշ գիտղերու մէջ կանխիկ եւ կախեալ ցանիերը, Հայատառի վատ աշխարհագրական դիրքը եւ երիտասարդութեան երապատրաստութիւնը բմբեցուցիչներու նկատմամբ:

Պետուր Լբրուայի համաձայն, Հայատառի օրէնքները այս գծով բաւական դոյլ են եւ համապատասխան կանխարգիլիչ պատժամիջոցներու մակարդակ՝ ցած: Անհրիժեշտ չեն պատշաճութեան միջազգային իրաւիճակներ:

Յիշեալ մասնագիտութիւններուն լոյսին տակ, Լբրուա հանդիպումներ ունեցած է կառավարութեան համապատասխան մարմիններուն հետ եւ մանրակրկիտ բնութագրումներ կատարած է անոնց հետ՝ բմբամոդութեան դէմ պայքարի միջոցներու մասին: Յիշեալ բնութագրումներուն կարեւոր եղրակացութիւններէն մէկը եղած է նոր օրէնսդրութեան բնութագիրը:

Յայտնենք, թէ ՄԱԿի ծրագիրով, Հայատառի հնութագրութիւնը ունի օգտագործելու անոր բնձեռած իրաւական եւ կրթական օգնութիւնները:

ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է, ՈՐ ԲՆԴՈՒՆԻՆՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՕՂՈՍ Բ. ՊԱՊԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ Մ. ԱՐՔ. ԱՇՃԵԱՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան շրջանի եւ Քանատայի Թեմի առաջնորդ Մեսրոպ արք. Աշճեան ստորեւ տըրուած հարցազրոյցի մէջ կը վերլուծէ Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա.ի եւ Յովհաննէս Պօղոս Բ. Պապի կողմէ յայտարարուած Քրիստոսի բնութեան շուրջ դարաւոր վէճին գծով երկխօսութիւն սկսելու որոշումին էութիւնը: Մեսրոպ Սրբազան նաեւ կ'անդրադառնայ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին յուզող այլ հարցերու:

Նշենք, որ հարցազրոյցը կատարած է «Նոյեան Տապան» լրատու գործակալութեան թղթակիցը:

ՀԱՐՑՈՒՄ.- Իբրեւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան թեմակալ առաջնորդ, Դուք ինչպէ՞ս էք ընդունում յայտարարութիւնը եւ արդեօ՞ք Ա. Թիլիսը նախապէս տեղեկացուած էր այդ մասին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Անթիլիասի Նախապահ տեղեկացուած լինելու մասին ինձ յայտնի չէ, սակայն գիտեմ, որ երկու Կաթողիկոսները միշտ կապի մէջ են: Ինքը՝ Արամ Ա. Կաթողիկոսը, Յունուարին պաշտօնական այցով Նոյնպէս մեկնելու է Վատիկան:

Ինչ վերաբերում է յայտարարութեան, ապա որեւէ առարկութիւն չունեմ: Այն ունի բազմաթիւ բաժիններ, նաեւ դաւանաբանական հարցերի ակնարկութեամբ: Սակայն Քաղկեդոնի ընդունման հարցը չէ օրակարգում. դրա մասին խօսք անգամ չկայ: Որոշ ստար գործակալութիւններ մի գաւաթ ջրում փոթորիկ յարուցեցին:

Ես ինքս էքիւմենիք չարժման մասնակից եմ եւ յաճախ հանդիպումներ եմ ունեցել թէ՛ կաթոլիկների, եւ թէ՛ ուղղափառների հետ: Օրինակ՝ էքիւմենիք չարժման շրջանակներում ուղղափառ եկեղեցիների հետ համատեղ Արամ Ա. Կաթողիկոսը եւ ես կազմել ենք կարեւոր մի յայտարարութիւն, որտեղ չատ աւելի հիմնական դիրքորոշումներ կան աստուածարանական եւ յատկապէս Քրիստոսի բնութեան հարցերի վերաբերեալ: Այդ յայտարարութիւնը ներկայացուել է բոլոր կաթողիկոսներին եւ պատրիարքներին ու ընդունուել նրանցից ոմանց կողմից, սակայն մեր կաթողիկոսներն առաւել զգոյշ են եւ իրենց խօսքը դեռ չեն ասել:

Ինչ որ է, ամէն առաւօտ ժամերգութեան ժամանակ մենք կրկնում ենք Դրիգոր Տաթեւացու հաւատամքը՝ Աստուած կատարեալ, մարդ կատարեալ, միաւորեալ:

Յիսուսի բնութեան մասին չատ բանաձեւումներ կան, սակայն բանաձեւերը միշտ սխալի են բերում. երբ փորձում ես անրացատրելին բացատրել փիլիսոփայական ճշգրիտ բանաձեւերով, դժուարութեան ես հանդիպում: Այդ պէս էլ Քրիստոսի մարդկային եւ Քաղկեդոնի մերժումը օգնեց մեզ պահպանել մեր ինքնութիւնն ու ազգային դիմագիծը: Այսօր պատմութեան ճնշման տակ ենք: Ջենք ուզում անել մի բան, որ 15 դար չեն արել մեր հայրերը:

Հ.- Այսինքն զուտ աստուածաբանական տեսակէտից արդարացուած չէ՞ Քաղկեդոնի մերժումը:

Պ.- Եթէ յրջօրէն մօտենանք հարցին, ինչպէս արեցինք ուղղափառների հետ ժրնեւում, տեսնում ենք, որ ասելով մի բնութիւն՝ մենք հասկանում ենք միաւորուած երկու բնութիւններ: Ուղղափառները 2 բնութիւն են ասում, գիտակցելով, որ դրանք միաւորուած են: Հիմա չատ աւելի հեշտ է հանդարտ մօտենալ այս հարցերին ու վերլուծել, քան Քաղկեդոնի ժամանակներում:

Հ.- Հնարաւո՞ր է *էքիւմենիք* չարժման արդիւնքում քրիստոնեական եկեղեցիների համախմբումը մէկ դաւանանքի շուրջ:

Պ.- Ոչ: Ժամանակին Օգոստինոս Հայրապետր հուչակել է մի սկզբունք՝ «Միութիւն ի կարեւորս, ազատութիւն երկրայականս եւ սիրելութիւն ամենայնի»: Այսինքն պէտք է միաւորուել կարեւոր հարցերի չուրջ, ազատ լինել կասկածելի խնդիրներից, որպէսզի ամէն մէկը մնայ իր դաւանանքին: Այս բանաձեւն, իմ կարծիքով, էքիւմենիք չարժման մէջ կարեւոր դեր պէտք է խաղայ:

Հաւատքն է ձեռքից գնում: Նիւթապաշտութեան եւ անաստուածութեան դարում պէտք է տեսնել, թէ ինչն է քրիստոնէական եկեղեցիներին միացնում: 99 տոկոսով մենք նման ենք, սակայն չեշտը դրել ենք միայն այն բանի վրայ, որը եւ մեզ բաժանում է: Փորձենք մարդկանց հաւատքի բերել, յետոյ նայել մանրամասնութիւններին:

Հ.- Նման պայմաններում հնարաւո՞ր է հայ եկեղեցու կողմից Վատիկանի գերակայութեան ընդունումը:

Պ.- Բացարձակապէս: Նման հարց լինել չի կարող: Անկարելի բան է, որ Պապի գերակայութեանը ենթարկուենք: Մտածելն անգամ անհեթեթ է:

Հ.- Այսօր յաճախ է խօսւում Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի եւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միջեւ ստեղծուած երկփեղկուածութեան վերացման մասին: Դուք իբրեւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ներկայացուցիչ ինչպէ՞ս էք գնահատում դրանց ներկայիս յարաբերութիւնները:

Պ.- Երբեւիցէ երկու Կաթողիկոսութիւնները այդքան համերաշխ չեն եղել, որքան հիմա: Չի կարելի ասել, որ չկան տարաձայնութիւններ եւ վարչական խնդիրներ, մասնաւորապէս Միացեալ Նահանգների, Յունաստանի եւ Իրանի թեմերում: Կարծում եմ, որ ժամանակի ընթացքում այդ խնդիրները կը լուծուեն: Յայտնի է, որ տարաձայնութիւնների պատճառները քաղաքական էին եւ դրանց վերացմամբ տարաձայնութիւնները եւս կը վերանան: Արամ Ա. Կաթողիկոսն ինքը Քալիֆորնիա կատարած այցի ժամանակ ընդունեց, որ այդ թեմերը պատմականօրէն Էջմիածնի են պատկանել: Ետ վերադարձի համար ժամանակ է պէտք: Պէտք չէ, որ գրչի հարուածով միութիւն լինի:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՃՆՇՈՒՄՆԵՐԸ՝ ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԻ ՆՈՐ ՓՈՒԼ

Ազգի ու հայրենիքի ճակատագրի համար մեր դարաւոր մաքառումները ունեցել են իրենց հանգուցալուծումները՝ որպէս Աւարայր ու Սարդարապատ, որպէս այլ ճակատամարտեր, եւ դրանք ուղեկցուել են դիւանագիտական պայքարով, որը զենքով ու արիւնով նուաճածը չի կարողացել հաստատել կեանքում: Պատմութեան յիշողութեան մէջ մնացել են մի Արշակ Երկրորդ, որին հենց «բանակցութիւնների սեղանից» տարան Անյուշ բերդ՝ կապկպած ոսկէ շղթաներով, իր կրօնը կեղծ ուրացած մի Վարդան Մամիկոնեան, եւրոպական արքունիքների դռնէդուռ ընկած մի Իսրայէլ Օրի, եւ այդպէս շարունակուել է, ու մեր պատմութեան բոլոր էջերը ներկուել են հերոսական արիւնով, իսկ դիւանագիտութիւնը իր դարաւոր ճանապարհին գրեթէ ոչ մի կանաչ հետք չի թողել: Մեր ռազմական ու դիւանագիտական ճակատամարտերի դաշտը, հայրենիքի նուազմանը զուգահեռ, գնալով ընդարձակ, եւ դարակզբի Յեղասպանութիւնից յետոյ մնաց Ղարաբաղը: Սակայն այստեղ էլ 1918-20 թթ. զենքով նուաճածը զոհ գնաց անկարող դիւանագիտութեանը:

Իսկ ի՞նչ է կատարւում այսօր: 1992-94 թթ. ռազմական յաղթանակների արդիւնքը դրուած է դիւանագիտութեան զոհասեղանին, որտեղ քայլ առ քայլ նահանջում ենք: Վերջին ապացոյցը՝ մեր միայնակ մնալը Լիզպոնում, ուր խոշոր պետութիւնների ներկայացուցիչները միաբերան յայտարարում էին Ադրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան անխախտելիութեան մասին, դրա հետ անհամատեղելի ինքնորոշման իրաւունքը «համատեղում» որպէս հեգնանք: Իսկ մենք նորից կրկնեցինք մեր կրած ողբերգականը՝ սկսած Սումկայիթից, դրեցինք մի լացակումած *վերջ*, դրանով իսկ յաղթանակի պատրանքով վերադարձանք:

Ինչպիսի՞ վիճակ կը ստեղծուի եւս մի այդպիսի «յաղթանակից» յետոյ: Ի՞նչ պէտք է անենք այսօր: Ունենք քարոզչութիւն, դիւանագիտութիւն, մասնակցում ենք բանակցութիւններին, արտայայտում ենք մեր կարծիքները: Ուրիշ ի՞նչ էք ուզում: Ուզում ենք, որ այդ բոլորը լինեն մարտական, որ դրանք բխեն պատմական իրողութիւններից եւ համազօր լինեն այն ոգուն, որով նրդեհուած մարտնչեցին մեր ազատամարտիկները, զոհուեցին, բայց յաղթեցին: Ուզում ենք, որ ամէնուր մեզ առաջնորդի յաղթանակի տրամաբանութիւնը եւ ոչ թէ յարմարուողականութիւնը, ուզում ենք, որ այդ պայքարում ներգրաւուեն Հայաստանի, Արցախի, Սփիւռքի մեր բոլոր կարող ուժերը: Օրինակ, քարոզչութեան համար մենք ամէն ինչ ունենք միջազգային ծաւալով, բայց ինչպէ՞ս ենք օգտագործում այդ միջոցները:

Իսկ ինչպիսի՞ է հակառակորդի քարոզչութիւնը: Ահա թարմ օրինակներ: Թուրքական «*Ջաման*» թերթի Պաքուի մի թղթակից՝ Ֆարուք Ասլան անունով, գրել է. «Ռուսաստանը սկսել է փոխել իր քաղաքականութիւնը Հայաստանի նկատմամբ՝ գիտակցելով Ազրպէյճանը վերջնականապէս կորցնելու վտանգը»: Իրո՞ք այդպէս է, չգիտենք: «*Մարմարա*» օրաթերթը յայտնում է, որ Ռուսաստանի խորհրդարանի պաշտպանութեան յանձնախմբի նախագահ, գեներալ Լեւ Ռոխլինը ասել է. «Հայաստանը պէտք է ճանչի Ազրպէյճանի տարածքային ամբողջականութիւնը եւ ազատի գրաւած հողերը: Ղարաբաղի հարցը լուծելու համար Հայաստանին տրւում է ժամկէտ մինչեւ Ապրիլ ամիսը: Հակառակ դէպքում մենք դուրս կը բերենք այդ երկրից ռուսական զինուժը»: Որտե՞ղ է ասել այդ գեներալը թէ յիմելի՞ս, թէ մի քանի բաժակ օղի կոնծելուց յետո՞յ: Նոյն գեներալը շարունակել է. «Հայաստանի համար մենք չենք պատերազմի Թուրքիայի դէմ: Եթէ մենք շարունակենք մեր կարծր քաղաքականութիւնը. Ազրպէյճանը կը հակուի դէպի Արեւմուտք, եւ մենք կը տուժենք»:

Իրո՞ք այդպէս է, իրո՞ք այդ գեներալն է վճռում Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականութիւնը, չգիտենք: Մի քիչ ճշմարտութիւն, մի քիչ ցանկութիւն ու երեւակայութիւն խառնում են իրար ու նետում ասպարէզ: Կամ՝ թուրքական «*Ծումհուրիյէթ*»ը արձագանգել է անգլիական «*Էկլիս*» թերթում հրապարակուած մի ազրպէյճանցի բարձրաստիճան պաշտօնեայի այն պնդումներին, ըստ որոնց Իրանն այժմ «նշանակալի քանակութեամբ զէնք է յանձնում Հայաստանին»: Ճի՞շդ է. թէ՛ սխալ, կարեւորը դա չէ, այլ, որ նման լուրերը կաթիլ առ կաթիլ ներծծում են միջազգային կարծիքի մէջ, եւ դրանց կուտակումներից ձեւաւորում են դիրքորոշումները: Իսկ մեր Սփիւռքն ունի մի քանի տասնեակ թերթեր ու հանդէսներ՝ հայերէն, անգլերէն, ֆրանսերէն եւ այլ լեզուներով, ունի զանգուածային լրատուութեան այլ միջոցներ: Մենք ունենք որեւէ կենտրոն, մշտական գործող յանձնախումբ, համագումար եւ նման մի բան, որը մշակէր դիրքորոշում, քաղաքականութիւն եւ ուղղութիւն տար այդ բոլորին:

Հայաստանը պաշտօնապէս չճանաչեց Լեռնայինի Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը, երկիւղելով միջազգային կարծիքից կամ յարգելով այն: Իսկ ահա վերջերս խորհրդաժողով տեղի ունեցաւ Պոլիսում՝ նուիրուած ընդամէնը բնապահպանութեան հարցերի, որտեղ տասներեք պետութիւնների շարքում ներկայացուած էին նաեւ չճանաչուած Հիւսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետութիւնը եւ «Մակեդոնիայի Հանրապետութիւն» անուան տակ հանդէս եկած Հարաւսլաւական Մակեդոնիայի Հանրապետութիւնը: Ու նրանց հետ համատեղ յայտարարութիւն ստորագրեց նաեւ Հայաստանի բնապահպանութեան նախարարը: Դրան հետեւեց մեր արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութիւնը, որ մեր նախարարը լիազօրուած չէր ստորագրելու մի այնպիսի փաստաթուղթ, որը ստորագրել են նաեւ այդ երկու չճանաչուած պետութիւնները: Դա մեզ համար շատ կարեւոր առիթ էր, այդ յայտարարութիւնը պէտք է հրապարակուէր զանգուածային լրատուութեան բոլոր միջոցներով, տպագրեին Սփիւռքի հայատառ ու օտարալեզու թերթերը, դրան արձագանգեին քաղաքական գործիչները, դիւանագետները, որպէսզի հետք թողներ միջազգային հասարակական կարծիքի վրայ: Չէ՞ որ հենց նոյն խորհրդաժողովի մասնակից պետութիւնների ներկայացուցիչները պայքարում են փըրփուրը բերաններին, երբ խօսքը վերաբերում է Լեռնայինի Ղարաբաղին:

Ինչո՞ւ այդ չճանաչուած, ապօրինի պետութիւնները լիիրաւ մասնակցում են ընդամէնը բնապահպանութեանը նուիրուած խորհրդաժողովին, իսկ Լիզպոնում Ղարաբաղը չկար. ուր քննարկում էր հենց նրա ճակատագրի հարցը: Թուրքիան, Միացեալ Նահանգները եւ ուրիշները մեղադրում են Հայաստանին Ղարաբաղի ինքնապաշտպանութեանը ռազմական օգնութիւն ցոյց տալու համար, իսկ ահա հենց Յունուարի 8ին ռուսական «Նորութիւններ» հեռուստածրագրով հաղորդուեց, որ Կիպրոսի թուրքական հանրապետութիւնում է գտնուում թուրքական երեսունհինգ հազարանոց զօրակազմ՝ հանդերձաւորուած ամերիկեան սպառազինութեամբ: Նման իրողութիւնները մեր լրատուութեան միջոցները չեն սփռում աշխարհով: Նոյնիսկ մեր արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութիւնը հնչեցուած յայտարարութիւնը ինչպէս հարկն է չօգտագործուեց, միջազգային ոչ մի արձագանգ չունեցաւ, դա մի թոյլ ձիչ էր լսելի միայն մեզ համար:

Արցախեան հիմնահարցի միջազգայնացումը համարում ենք մեր համընդհանուր ձեռքբերումներից մէկը: Դա իրօք այդպէս է: Տասնամեակներ շարունակ արցախցիները, Ազըրպէյճանի «մայրական գրկում» ներփակուած, տանում էին այդ հանրապետութեան իշխանութիւնների հայահալած քաղաքականութեան կտտանքները, իսկ նրանց տրտունջներն ու բողոքները մնում էին որպէս ձայն բարբառոյ յանապատի: Մենք հասանք նրան, որ անցեալի ու վերջին տարիների բարբարոսութիւնները դատւում են, ինչպէս ասում են, միջազգային հասարակայնութեան սեփականութիւնը եւ քննարկւում են զանազան ատեաններում: Բայց հիմա թեւակոխել ենք մի փուլ, երբ, ինչպէս Հայաստանի նախագահը նշեց իր Ամանորի ելոյթում, օրակարգում է «Արցախի հարցում միջազգային ճնշումները դիմակայելու անհրաժեշտութիւնը»: Ի՞նչ պէտք է անել: Իսկ ի՞նչ են անում մեր հակառակորդները՝ համախմբւում են: Ֆեռեյս տիրանուհակ Վեզիրովն էր ասում, որ բոլորը պէտք է խփեն նոյն մեխին: Սկզբում նոյն մեխին էին խփում Ազպէյճանը, Թուրքիան եւ Խորհրդային Միութեան Համայնավար Կուսակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէի Քաղաքական Բիւրոն. նրանց միացան մուսուլմանական որոշ երկրների տարածաշրջանային խմբաւորումները, Լիզպոնից առաջ եւ յետոյ նոյն մեխին են խփում նաեւ շուրջ նամախմբուած քրիստոնեայ պետութիւնները:

Հանգոյցը մօտենում է իր լուծմանը, ո՛ւր է մեր միասնութիւնը: Տարանջատւում ենք ներսում՝ իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը, նիւ մտաւորականներն ու նոր *պիզնեսմէն*ները, նորաստեղծ քաղբեներն ու աշխատաւորութիւնը, տարանջատւում են Հայաստանն ու Սփիւռքը, պառակտւում է Սփիւռքը՝ ինքն իր մէջ, շերտաւորւում ընդդէմ իրար, ու նաեւ Հայաստանի շերտերի նկատմամբ իր վերաբերմունքով: Ո՞վ քայլ առ քայլ մեզ տարաւ տարանջատման, ո՞ւմ է ձեռնտու դա՝ բարեկամների՞ն, թէ թշնամիներին:

Եւ իրականում են միաւորուելու կոչերը: Միաւորուելու, միասնաբար հանդէս գալու ուղղութեամբ ողջունելի են նոր վարչապետի առաջին ձեռնարկումները, նրա հանդիպումները տարբեր կազմակերպութիւնների, մտաւորականութեան, հասարակութեան տարբեր շերտերի ներկայացուցիչների հետ: Հանդիպում է տեղի ունեցել նաեւ Հայաստանի Դեմոկրատական Կուսակցութեան դեկավարների հետ, որի ընթացքում խօսուել է համահայկական համաժողով հրաւիրելու նրանց նախաձեռնութեան շուրջ: Ինչո՞վ աւարտուեց այդ զրոյցը, ի՞նչ եզրակացութեան յանգեցին, յայտնի չէ: Վարչապետը ծրագրեր ունի Սփիւռքի, ինչպէս նաեւ ազատ եւ ընդդիմադիր մամուլի հետ յարաբերութիւնները վերակառուցելու հարցերում:

Սրանք Հայաստանի առջեւ ծառացած բազմաթիւ ու բազմապիսի ծանր խնդիրների, նաեւ Արցախի հիմնահարցի լուծմանը տարբեր ծրագրերի, տարբեր ուժերի համախմբմանն ուղղուած քայլեր են, որոնց անհրաժեշտութիւնը շատ վաղուց հասունացել է: Դրանք ինչ-որ չափով կարող են նպաստել նաեւ ոչ թէ միայն այժմ թմբկահարուող, այլ իսկական ժողովրդավարական չափանիշների հաստատմանը: Ղարաբաղեան հիմնահարցի միջազգայնացումը ինչպէս նշեցինք, բերեց նաեւ միջազգային ճնշումներ, որոնց դիմակայելու համար անհրաժեշտ են ե՛ւ ներազգային միասնութիւն, ե՛ւ պայքար միջազգային մակարդակով: Ներքին միասնութիւն ստեղծելու ուղղութեամբ վարչապետի միայնակ ձեռնարկումները հարցերը չեն լուծի, նրան պէտք են նուիրական նեցուկներ եւ համաժողովրդական թիկունք, որպէսզի շատ լծակների տիրող եւ հասարակութիւնը շերտաւորող ու տարանջատող կլանները նրան չկլանեն:

Միջազգային ասպարէզում համակիր պետութիւններին եւ համակիր գործիչներին մեր պայքարում ներգրաւելը նոյնպէս բաւարար չէ. պէտք է համախմբել նաեւ «Միջազգային հայութեան» ուժերը: Դա կը կոչուի մշտական գործող համաժողով, *քոնկրես. քոնֆերանս*, թէ մի այլ բան: Այդ կառոյցը պէտք է միաւորի ազգի ու հայրենիքի շահերով ապրող, տարբեր գաղափարներ ու մտածելակերպ ունեցող, տարբեր կողմից հարցի լուծումը որոնող անհատների, քանի որ այդ պարտականութիւնը ի վիճակի չէր կատարելու ՄԷԿ ՈՒՂԵՂՈՎ մտածող մեր խորհրդարանը: Մշտական գործող այդ նոր կառոյցը պէտք է համախմբի ամբողջ հայութեան բոլոր տեսակի ուժերը 1988ի ոգով՝ այս անգամ արդէն դիւանագիտական պայքարում, որը մեր աքիլեսեան գարշապարն է եղել ամբողջ պատմութեան ընթացքում եւ հիմա էլ նոյնն է:

ՄԱՀՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

(«Ազգ»)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՔՐ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆՏՈՐԱ

Անտորայի մայրաքաղաքը՝ Անտորա Լա Վելլա:

Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ, Փիրէնեան լեռներու բարձունքին թառած եւրոպական փոքր պետութիւն մըն է Անտորա:

Անտորացիները քաթալան ճիւղին պատկանող ժողովուրդ մըն են, որոնք անկախութեան երկար կեանք ապրած ունին եւ կը պահեն իրենց անկախ գոյավիճակը:

* * *

Անտորա կը գտնուի սպանական Լերիտա եւ ֆրանսական Արիէժ եւ Արեւելեան Փիրէնեան նահանգներուն միջեւ եւ 462 քառ. քմ. տարածութիւն ունի: Անիկա արեւմուտքէն, հարաւէն եւ հարաւ-արեւելքէն 63.7 քմ. երկարութեամբ սահմանակից է Սպանիոյ, եւ հիւսիսէն ու հիւսիս-արեւելքէն 56.6 քմ. երկարութեամբ՝ Ֆրանսայի:

Անտորա լեռնային է, կտրատուած՝ հովիտներով, որոնցմէ հոսող գետակները կը կազմեն Վալիրա գետը: Անտորայի հովիտները եւ Վալիրա գետը գլխաւոր երկու մասերու կը բաժնուին Հիւսիսային Վալիրա (Վալիրա Տէլ Նորդ) եւ Արեւելեան Վալիրա (Վալիրա Տէլ Օրիան), որոնք կը միանան եւ կը կազմեն Մեծ Վալիրան (Կրան Վալիրա):

Անտորայի տարածութեան 65 քմ.ը 2500 մեթրէն բարձր է եւ մէկ քմ.ը միայն՝ Սան Խուլիա 940 մեթր բարձրութիւն ունի, որ Անտորայի ամէնէն ցածրադիր վայրն է: Իսկ բարձրագոյն գագաթը՝ Քոմա Փետրոսա 2949 մեթր բարձրութիւն ունի: Այսպիսով, Անտորա Եւրոպայի ամէնէն բարձր երկիրն է:

Երկիրը ամբողջ կանաչագարդ է. տարածութեան 23.67 առ հարիւրը չոճիի եւ կաղնիի խիտ անտառներով ծածկուած են, եւ ամէնուրեք փռուած են խոտաւետ մարգագետիններ. լեռներու բարձունքներուն կան ջինջ ու փայլուն լճակներ, որոնց մեծագոյնն է Էնկոլասթէր:

Կլիման լեռնային է, խստաշունչ եւ չոր: Տարեկան միջին ջերմաստիճանը՝ 6չն 9 աստիճան, եւ ամբողջ ամէնէն տաք օրերուն ջերմաստիճանը 25չն մինչեւ 30 աստիճան կը բարձրանայ: Ձմեռը երկարատեւ է, ձիւնը՝ առատ, եւ նոյնիսկ ցածրադիր վայրերուն մէջ մինչեւ երկու ամիս ձիւնը կը մնայ: Տեղումները առատ են՝ տարեկան մինչեւ 2 հազար մ.մ., անձրեւները կը տեղան յա՛տկապէս գարնան եւ կը չարունակուին մինչեւ ամառ: Ցաւախ կը պատահի, որ երկու չորեքշաբթի անընդհատ անձրեւէ:

ԱՆՏՈՐԱՑԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Անտորա 60 հազար բնակիչ ունի. անոնք ցեղագրականօրէն մօտ են քաթալաններուն եւ, աւանդութեան համաձայն, քաթալաններուն հետ արեւնական կապերով կապուած են: Անտորացիներու եւ քաթալաններու աւանդական օրէնքները եւ չատ մը սովորութիւններ մօտ են իրարու: Դարերու ընթացքին մեծ թիւով քաթալաններ հաստատուած են Անտորա եւ քաթալան նկարագիր տուած են անոր:

Անտորացիները քաթալան բարբառ մը կը խօսին, եւ քաթալաներէնը Անտորայի պաշտօնական լեզուն է: Պաշտօնական լեզուներ են նաեւ ֆրանսերէնը եւ սպաներէնը:

Կրօնով հռոմէական կաթոլիկներ են եւ աւանդականօրէն Ուրխէլի եպիսկոպոսութեան ենթակայ են:

Անտորա գլխաւոր եօթը բնակավայր ունի եւ հինէն ի վեր, աւանդականօրէն, եօթը ժողովրդապետութիւններու բաժնուած է: Մայրաքաղաքը՝ Անտորա Լա- Վելլա 1029 մեթր բարձրութիւն եւ 19 հազար բնակիչ ունի, Էլ Էսքալտ 1053 մեթր բարձրութիւն եւ 12.287 բնակիչ ունի, Էնքամփ 1240 մեթր բարձրութիւն եւ 7.134 բնակիչ ունի, Սան Խուլիա - Տը- Լորիան՝ 6.020 բնակիչ, Լա Մասսանա՝ 3.901 բնակիչ, Քանիլլօ՝ 1287 բնակիչ, եւ Օրտինօ՝ 1255 բնակիչ:

ԿԵՆՑԱՂ ԵՒ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անտորացիները նկարագիրով հպարտ եւ ինքնամփոփ ժողովուրդ են. սպանացիները գանոնք կը կոչեն Հիբրատա (գոց), այսինքն՝ գոց ընկերութիւն, իսկ ֆրանսացիներուն մօտ առածի կարգ անցած է այն խօսքը, թէ «պինդ չրթունք ունեցողը անտորացիի կը նմանի», որ կրնշանակէ թէ անտորացիները դարերէ ի վեր դժուարամատչելի լեռներու վրայ կ'ապրին:

Անտորացիները կը պահեն իրենց գիւղական աւանդական կենցաղը, եւ իւրաքանչիւր ընտանիք ընդհանրապէս իր պապենական ագարակին մէջ կ'ապրի: Անոնց տնտեսութիւնը խարսխուած է գիւղատնտեսութեան վրայ: Կը րուծանեն ոչխար, արջառ, ձի եւ ճագար, կը մշակեն գորեն, գարի, հաճար, գետնախնձոր, ծխախոտ, պրտուղներ, յատկապէս՝ խաղող եւ բանջարեղէն: Լեռնային բարձր արօտավայրերը կը գրաւեն երկրի տարածութեան 44.24 առ հարիւրը, իսկ մշակուած հողերը՝ 3.98 առ հարիւրը:

Անտորայի պարտէզները կը վերարացուին միայն հունձքի աւարտէն ետք, որովհետեւ ժողովուրդին ամբողջ տնտեսութիւնը գիւղատնտեսութեան վրայ հիմնուած է: Աշակերտները դասերէն ետք իրենց ագարակին մէջ կ'աշխատին, անասունները կ'արածեն եւ ամրան եղանակին գանոնք լեռնային բարձր արօտավայրերը կը բարձրացնեն:

Անտորա կ'արտադրէ րուրդ, հիւսուածեղէն, պանիր, սիկար, սիկարէթ, լուցկի, փայտածուխ, հողաթափ, կահ-կարասի, մանր գարդեղէններ, երկաթ, ագնիւ քարերէ գոհարեղէններ եւ լաւագոյն կարգի լիմոն: Բոլոր արտադրութիւնները կ'արտահանուին դէպի Ֆրանսա եւ Սպանիա:

Անտորայի ամէնէն ծանօթ արտածումը իր կնիքներն են, որոնք աշխարհի չորս ծագերը կ'առաքուին Ֆրանսայէ եւ Սպանիոյ կողմէ անոնք բազմաթիւ անգամներ համաշխարհային մրցանակի արժանացած են կնիքներու հաւաքածոներ պահողներու կողմէ: Կնիքներու վաճառումէն հաւաքուած դրամներով դպրոցներու ծախսերը կը հոգան:

Նշանաւոր է նաեւ Անտորայի ձայնասփիւռը, որ կը ձայնասփռէ ֆրանսերէն եւ սպաներէն: Անոր հաղորդումները, որոնց մեծ մասը երաժշտութիւն է, մեծ ժողովրդականութիւն ունին թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ Սպանիոյ մէջ:

1950ական տարիներէն ի վեր ջրաելեկտրակայաններ կառուցուած են լեռնային գետակներուն վրայ:

Անտորայի տարեկան եկամուտին մէջ մեծ դեր ունի զբօսաշրջութիւնը, եւ տարին մօտաւորապէս 800 հազար զբօսաշրջիկ կ'այցելէ Անտորա: Ունի ձմեռնային մարզախաղերու յատուկ վայրեր:

Անտորա կը գործածէ ֆրանսական ֆրանքը եւ սպանական փեսեթան:

Անտորացիները կը պահեն իրենց ազգային աւանդական խաղերը, որոնք մեծ ժողովրդականութիւն ունին եւ մեծ թիւով զբօսաշրջիկներ կը գրաւեն: Նշանաւոր է մանաւանդ Պալ տը Մորրացա (կամ՝ Սան Խուան տը Լորիա) փառատօնը:

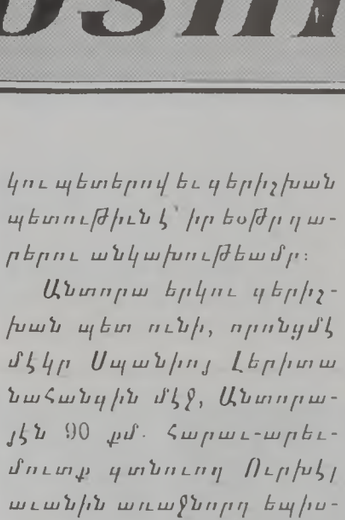
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՅՑ

Անտորայի պետական կառոյցը ուրոյն է. անիկա հանրապետութիւն է՝ իր խորհրդարանով, ինքնիշխան պետութիւն է՝ իր երկու պետերով եւ կերիչխան պետութիւն է՝ իր եօթը պատ - Ռէյկ, իսկ ֆրանսական վիկոմրյետոյ հիւպատոս եւ ապա դեսպան եղաւ:

Քաղաքական կազմակերպութիւնները՝ ա) Անտորայի ժողովրդապետվար կուսակցութիւն, որ հիմնուած է 1979ին, եւ բ) Պահպանողական խումբ, որ վերակազմուած է 1986 Յունուարին:

Անտորացիներու ընկերային եւ օրինական աւանդութիւնները արձանագրուած են «Ձեւային Օրինագիրք»ին մէջ, գրուած՝ 1748ին, եւ «Փոլիթար Անտորա»ի մէջ, գրուած՝ 1763ին:

Անտորա 1278էն ի վեր ամէն անգոյգ տարի 960 ֆրանքտուրք կուտայ Ֆրանսայի պետութեան դեկավարին, անցեալին՝ թագաւորին, ներկայիս՝ հանրապետութեան նախագահին, իսկ կոյգ տարին Ուրխէլի եպիսկոպոսին՝ 460 փեսեթա. կուտայնաեւ 12 չերտ պանիր, 12 ազաղաղ, 12 կաքաւ եւ 6 չերտ խոզապուխտ (ժամպոն): Այս տուրքը քաթալաներէնով պիսքիա (quistia) կը կոչուի:

Անտորա Լա Վելլայի գլխաւոր հրապարակը, ուր կը գտնուի ելեւմտական եւ առեւտրական գոտին:

ԵՐԿԻՐՆԵՐԸԷՆ ՄԷԿԸ

Անտորա իր անունը ստացած է մաւրերէն այտորրա անունէն, որ անտառախիտ վայր կը նշանակէ:

Անտորայի անկախութեան աւանդութիւնը կ'երթայ մինչեւ Շարլմայն, որ 803ին ապատագրեց չրջանը իսլամներէն, իսկ անոր գաւակը՝ Լուի Ա տր Փիւս չրջանի բնակիչներուն ապատութեան հրովարտակ մը չնորհեց:

Շարլմայնի թոռը՝ Շարլ Բ. Անտորան չնորհեց Ուրխէլի կոմսերուն, որոնցմէ, յետոյ, 988ին անիկա անցաւ Ուրխէլի եպիսկոպոսներուն:

Մօտաւորապէս 1000ին Անտորա, իրրեւ աւատական տիրոյթ, անցաւ Քապէի ղերկոմսերուն, որ յետոյ յաջորդութեամբ եւ ամուսնութեամբ անիկա անցաւ, 1185ին՝ Քասթելպոնի ղերկոմսերուն, ապա, 1208ին՝ Ֆուայի կոմսերուն:

Քապէի, ապա՝ Քասթելպոնի ղերկոմսերուն եւ յետոյ Ֆուայի կոմսերուն տիրապետութեանց գուգահեռ, Անտորա կը չարունակէր կապուած մնալ Ուրխէլի եպիսկոպոսին: Այսպիսով, Անտորա երկու իշխանաւորներէ կախեալ մնաց: Անոնք իրենց տեղակալներուն՝ վիկոմրներու միջոցով սկսան կառավարել Անտորան:

1278ին հակամարտութիւն մը սկսաւ Ֆուայի կոմսին եւ Ուրխէլի եպիսկոպոսին միջեւ՝ Անտորայի մէջ իրենց իրաւունքներուն համար: Նոյն տարին իսկ Անտորա հաւատարմութիւն յայտնեց թէ՛ Ուրխէլի եպիսկոպոսին եւ անոր միջոցով Սպանիոյ եւ թէ Ֆուայի կոմսին եւ անոր ձամրով՝ Ֆրանսայի: Այսպիսով, չրջանի բնակիչները սկսան տարեկան տուրք (պիսքիա) վճարել Ուրխէլի եպիսկոպոսին եւ Ֆուայի կոմսին:

Ֆուայի կոմսին իրաւունքը հետագային անցաւ Նաւարի թագաւորներուն եւ յետոյ, երբ Հենրիխ գահակալեց Ֆրանսայի մէջ, անոնց իրաւունքը անցաւ Ֆրանսայի:

Ֆրանսական յեղափոխութեան ժամանակ Անտորայի իշխանութիւնը առկախուեցաւ, բայց յետոյ Նափոլէոն վերահաստատեց անոր իրաւունքը՝ 1806ին:

Անտորայի արեւմուտքը գտնուող Փալ գիւղը:

Ֆրանսայի մէջ թագաւորութեան չնչումէն եւ հանրապետութեան հաստատումէն ետք Ֆրանսայի թագաւորներուն իրաւունքը անցաւ հանրապետութեան նախագահին, իրրեւ Անտորայի երկու դեկավարներէն մէկը՝ Ուրխէլի եպիսկոպոսին կողքին:

Այսպիսով, Անտորա իր պետական կառոյցով եւ քաղաքական գոյավիճակով կը մնայ պետականութեան իւրայատուկ օրինակ մը աշխարհի միւս պետութիւններու չարքին:

ԱՍՊԵՏ ՄԱՆԱՔԵԿԵԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողները կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը *ընթեռնլի գիրով* (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ
ՎԱՀԷ ՍԷԹԹԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

• ԼԱՒՈՐԱԿ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
• ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
• ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՁԵՐ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՍՑԷՆ

ՀԵՌ. 583030 ԵՒ 260329

ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԾԻՆԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ ԲՈՅՍԵՐ

Գիտնականներ այսօր հետզհետէ աւելի բուռ կու տան հետազօտութիւններու՝ ծիւլային փոփոխութեամբ բարելաւելու համար բոյսերը, անոնց դիմադրողականութիւնը կամ որոշ ելիքներ հայթայթելու կարողականութիւնը:

Բոյսի շուրջ 20 տեսակներ օգտագործուած են արդէն փորձելու համար ամէն տեսակի ծիւլային փոփոխութիւններ. գեանախնձորին մէջ օպային կամ արեւածաղիկին մէջ *ասիա ամիլի* համեմատութենէն փոփոխութիւն, կորեկին պարագային մէջառական միջատներու եւ բրինձին պարագային ժահրերու հանդէպ դիմադրողականութիւն, աղային պարագային խոտերու դէմ ելիքներու հանդէպ դիմադրողականութիւն:

Աւելի հետաքրքրական է դիտել օրինակ, ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած ծխախոտի կարգ մը բոյսեր կ'արտադրեն *անթիսիդրին* մը, որ չ'արտադրուիր կարգ մը ելեւէջներու մարդոցական գործածութիւններուն համար:

Ձակնդեղը, բամպակը, ցորենը, վարունգը, լոլիկը եւ այլ տեսակներ արդէն իսկ ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած են:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած բոյսերու պատմութիւնը պաշտօնապէս կը սկսի 13 տարի առաջ: Հետազօտողներու 2 խմբակներ՝ Պելճիքայի Կաննա համալսարանին եւ Մ. Նահանգներու Մոնսանթօ համալսարանին մէջ կը մշակեն ծիւլային փոփոխութեան *ելիքին* մը:

Անիկա այսօր առաջ 9 պարագաներու կը շարունակ. գիտնականներ կարողութիւնը ունեցած են, ինչ որ մասնագիտական առեղծած է, կարգ մը գիւանականներու եւ կենսաբոյսի պաշտպանական խմբակներու մէջ:

Հրահանգական բուսական բոյսեր «կը առեղծուին»:

Ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած այս արեւածաղիկները կարելիութիւնը ունին արտադրելու ճարտարարուեստական օրէնք շահեկան ասիտ կրայ միայն, որոնք կ'օգտագործուին շպարի, ձէթերու եւ իւղերու ճարտարարուեստներուն մէջ:

Ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած կարգ մը ցորեններ միջատներու դէմ պայքարող նիւթեր կ'արտադրեն: Այդ նիւթը միջատին մարսողական անգիմները կը խափանէ եւ զայն կը սպաննէ:

Այս ծխախոտին տերեւները կը պարունակեն բուժիչ յատկութիւններով օժտուած նիւթ մը:

Ամերիկեան Ֆլաւր Սաւր տեսակի լոլիկները ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած առաջին ուտեստեղէնն են, որոնք շուկայ հասած են: Այս տեսակին պտուղները աւելի դանդաղօրէն կը կակուղնան:

Ներկայիս *ելիքին* բազմապատկուած է. ո՛չ թէ մէկ, այլ 2 եւ երբեմն նոյնիսկ 3 ծիւլներ կը հասնին բոյսին մէջ: Հաշուներուն մէջ փորձերը բազմապատկուած են. 1986էն 1993, աշխարհի տարածքին շուրջ 1500 փորձեր տեղի ունեցած են, ինչ որ մասնագիտական առեղծած է կարգ մը գիւանականներու եւ կենսաբոյսի պաշտպանական խմբակներու մէջ:

Հրահանգական բուսական պատասխանատուներ:

Ուսումնասիրութիւններ ի յայտ բերած են, թէ խոտի բնականօրէն այլափոխուած է ու իր բջիջներուն մէջ չունի ներքիմար մը, որ *ելորոֆիլը* կը տարբերակէ: Այս ելիքն է, որ կանաչ գոյնը կու տայ բոյսերուն:

Կալէսթ մասնագիտական մէկ նիմնարկին մէջ գիւանականները այս արուեստը փոխադրած են այլ խոտերու մէջ: Նոյնիսկերը կը չորանան, անոնք տակաւին կանաչ կը մնան, կ'ըսէ հետազօտող Հաուրրա Թոմբա:

Թուլուզի մէջ (Ֆրանսա) Ժան-Քլօտ Փէք եւ իր խմբակը յաջողած են ստանալ սեխեր, որոնք աւելի դանդաղ կերպով կը հասունցնան, ինչ որ առիթ կու տայ, որ անոնք աւելի երկար ժամանակ մնան թուփին վրայ՝ քաղուելէ առաջ:

ԻՆՉՊԻՍԻ՞ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ

Ծիւլային փոփոխութեան բոյսերու բեղմնափոշին բանավէճերու գլխաւոր առանցքը կը կազմէ: Արդեօք անոնք կրնան վայրի տեսակներ բեղմնաւորել: Այս պարագային, յաւելեալ ծիւլներ կրնան յանբաժան դառնալ, վայրի տեսակին ծիւլային ժառանգէն:

Եւրոպական Նորագոյն ուսումնասիրութիւնները հաստատած են, թէ փոխուած այդ բոյսերը տարածելու կարողութիւնը ունին, մանաւանդ ինչ կը վերաբերի կանձրակին (Եոլկայ):

Սկովտիական ուսումնասիրութիւն մը նախատեսած է 7 անգամ աւելիով կանձրակի բեղմնափոշի գտած է սոյն մէջ:

Ներկայիս գիտնականներու գլխաւոր մտահոգութիւնը ծիւլային փոփոխութեան ենթարկուած բոյսերու հետեւանքն է բնութեան վրայ: Ասիկա երկարաշունչ աշխատանք է, նկատի առած, որ բուսական աշխարհը այնքան բարդ է, որ կարելի չէ ընդհանրացումներ կատարել: Այս պատճառով ալ գիտնականներ պարագայ առ պարագայ կը նախընտրեն ուսումնասիրել հարցը:

Մասնագէտներու համար մտահոգիչ են յատկապէս մանրէներու, սունկերու եւ խոտերու դէմ պայքարող նիւթերու հանդէպ դիմադրողականութիւն տուող ծիւները: Անոնք կրնան հետզհետէ այն պարագան, ուր կրնան բազմապատկուիլ կանձրակներ, որոնք դիմադրողականութիւն կը ցուցաբերեն ներկայիս գործածուող նման գլխաւոր 2 նիւթերու հանդէպ: Այս պարագային, կ'ըսեն անոնք, աւելի մեծ երկրագործական հարց մը պիտի դիմագրաւենք, քան կենսաբոյսային:

ԿԱԼԷՍՑԻ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ ԱՒԵԼԻ ԳԱԼՔ ՀՈԳԻՆԵՐՈՒ ԳԱՂՏՆԻՔԸ ԿԸ ԳՏՆԵՆ

Յունուարի առաջին շաբաթուան իր թիւին մէջ «*Նիւ Սայընթիսթ*» թերթը կը գրէր, թէ բրիտանացի գիտնականներ պատրաստած են բանալին կանուչ պահելու՝ նոյնիսկ ամէնէն ծանրակշիռ երաշտի պարագային:

Գիտնականները ենթադրած են, թէ խոտի տեսակ մը պատրաստած են, որ կրնայ ամբողջ տարի կանուչ մնալ, նոյնիսկ երբ ջրատարը ցամքած է:

«*Նիւ Սայընթիսթ*» թերթը կը յայտնէ, թէ յայտնաբերումը պիտի օգնէ բուսաբաններուն՝ բոյսերու աճումին ծիւլային գործընթացները հասկնալու:

Ան կ'ըսէ, թէ անհամաչափ ծաղիկները, եզափոխութեան իմաստով, աւելի յառաջացած են, քան՝ աւելի պարզ ձեւ ունեցող ծաղիկները, ինչպէս՝ մարգարտածաղիկը:

Ասիկա ընդհանրապէս կապ ունի միջատներու միջոցով բեղմնաւորուող ծաղիկներուն հետ: Ամէնէն ծայրայեղ ձեւերը կարելի է տեսնել օրխիսի պարագային, որ միայն մէկ տեսակի միջատի մը միջոցով կը բեղմնաւորուի, կը բացատրէ գիտնականը:

ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ ԱՆՏԱՌԸ

Հանուագի բուսաբաններ Թորնթոնի արուարձաններէն մէկ մը իմ. հետազօտութեան վրայ գտած են փոր ծառերու

ամէնէն հին անտառ, որ իրենց գարմանք կը պատճառէ:

Նիակարագի 60 մեթր բարձրութեամբ խարակին կողին վրայ գտնուող անտառը մեծամասնութեամբ բաղկացած է ներմակ մայրիներէ, որոնց տարիքը 3501ն 2553ի միջեւ է, մինչդեռ սովորաբար անոնք 90 տարի կ'ապրին:

Մեռած կողմէ, անոնց բարձրութիւնը մեծ մասը չ'անցնիր, մինչդեռ անոնց պայմաններու մէջ հանի մը տասնեակ մեթր կ'երկայնին անիկա:

Գիտնականները կ'ըսեն, թէ ծառերուն դիմադրողականութիւնը մասամբ կը բացատրուի անոնց արմատային ցանցով: Իւրաքանչիւր արմատ, որ բացարձակապէս կապ չունի միւս արմատներուն հետ, ծառին բունին յատակ մէկ բաժինին անոնց կը հասցնէ: Ծառին մէջ որեւէ փոխանակում տեղի չ'ունենար:

Հետաքրքրական մը մասնագէտներ կը գտնեն, որ ծառերը ինքնաբերաբար կը ջնջեն ծերացած ճիւղերը, որոնք չեն կրնար ապահովել ջուրի եւ սննդանիւթերու անհրաժեշտ հոսքը:

Ինքնաջնջումի այս երեւոյթը կը կոչուի *ինքնահատում*:

Փոխանակութեան ենթարկուած այս բջիջներուն միջոցով բազմապատկութեան ներկայիս *ելիքին* բարելաւում արձանագրած է. ո՛չ թէ մէկ, այլ 2 եւ երբեմն նոյնիսկ 3 ծիւլներ կը հասնին բոյսին մէջ: Հաշուներուն մէջ փորձերը բազմապատկուած են. 1986էն 1993, աշխարհի տարածքին շուրջ 1500 փորձեր տեղի ունեցած են, ինչ որ մասնագիտական առեղծած է կարգ մը գիւանականներու եւ կենսաբոյսի պաշտպանական խմբակներու մէջ:

Հրահանգական բուսական

40 ՀԱԶԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՈՅՍ ՄԸ

Աւստրալիոյ գիտնականներ կը յայտնեն, թէ Թասմանիոյ կղզիին հետաքրքրական մէկ լերան լանջին գտած են 40 հազար տարեկան բոյս մը, որ կրնայ աշխարհի ամէնէն տարիք ապրող էակը ըլլալ:

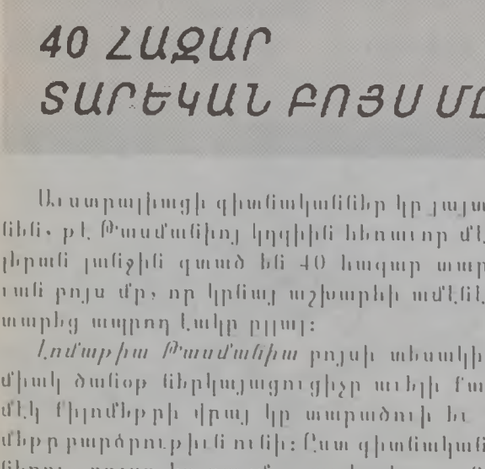
Լոմարիա Թասմանիա բոյսի տեսակին միակ ծանօթ ներկայացուցիչը աւելի քան մէկ հեկտարի վրայ կը տարածուի եւ 8 մեթր բարձրութիւն ունի: Ըստ գիտնականներու, բոյսը կը բազմապատկուի առանց այլ բոյսերու օժանդակութեան:

Անոր տարիքը ճշդուած է մօտաւոր շրջանակներու մէջ գտնուած բրածոյի մը միջոցով, որուն տարիքը աւելի քան 40 հազար է:

*Կրիկա Պուրի*ին համաձայն, աշխարհի ամէնէն տարիք բոյսը «*Փինկ Տրոն*» կոչուած բոյսն է, որ Քալիֆորնիա կ'ապրի եւ 11.700 տարեկան է:

ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ ԱՆՏԱՌԸ

Հանուագի բուսաբաններ Թորնթոնի արուարձաններէն մէկ մը իմ. հետազօտութեան վրայ գտած են փոր ծառերու

ամէնէն հին անտառ, որ իրենց գարմանք կը պատճառէ:

Նիակարագի 60 մեթր բարձրութեամբ խարակին կողին վրայ գտնուող անտառը մեծամասնութեամբ բաղկացած է ներմակ մայրիներէ, որոնց տարիքը 3501ն 2553ի միջեւ է, մինչդեռ սովորաբար անոնք 90 տարի կ'ապրին:

Մեռած կողմէ, անոնց բարձրութիւնը մեծ մասը չ'անցնիր, մինչդեռ անոնց պայմաններու մէջ հանի մը տասնեակ մեթր կ'երկայնին անիկա:

Գիտնականները կ'ըսեն, թէ ծառերուն դիմադրողականութիւնը մասամբ կը բացատրուի անոնց արմատային ցանցով: Իւրաքանչիւր արմատ, որ բացարձակապէս կապ չունի միւս արմատներուն հետ, ծառին բունին յատակ մէկ բաժինին անոնց կը հասցնէ: Ծառին մէջ որեւէ փոխանակում տեղի չ'ունենար:

Հետաքրքրական մը մասնագէտներ կը գտնեն, որ ծառերը ինքնաբերաբար կը ջնջեն ծերացած ճիւղերը, որոնք չեն կրնար ապահովել ջուրի եւ սննդանիւթերու անհրաժեշտ հոսքը:

Ինքնաջնջումի այս երեւոյթը կը կոչուի *ինքնահատում*:

ՇԱՂԻԿՆԵՐՈՒՆ ՋԵՒ ՏՈՒՈՂ ԾԻՆ ՄԸ

Բրիտանացի բուսաբաններ կրցած են գտնել միակ ծին մը, որ իւրաքանչիւր ծաղիկի իր իւրաքանչիւր ձեւը կու տայ:

Նորիչի Ճոն Իննս կեդրոնին հետազօտողներէն Ռէյ Մաթիաս «Նէյչըր» թերթին մէջ կ'ըսէ, թէ իր խմբակը գտած է գլխաւոր ծին մը, որ բոյսին ամրողջ մերասպլիմը կը փոխէ եւ ծաղիկին կու տայ անոր իւրայատուկ ձեւը:

Առաջին անգամ ըլլալով է, որ գիտնականներ բոյսերու մէջ նման ծին մը կը գտնեն, կը յայտնէ Մաթիաս՝ աւելցնելով, որ յայտնաբերումը պիտի օգնէ բուսաբաններուն՝ բոյսերու աճումին ծիւլային գործընթացները հասկնալու:

Ան կ'ըսէ, թէ անհամաչափ ծաղիկները, եզափոխութեան իմաստով, աւելի յառաջացած են, քան՝ աւելի պարզ ձեւ ունեցող ծաղիկները, ինչպէս՝ մարգարտածաղիկը:

Ասիկա ընդհանրապէս կապ ունի միջատներու միջոցով բեղմնաւորուող ծաղիկներուն հետ: Ամէնէն ծայրայեղ ձեւերը կարելի է տեսնել օրխիսի պարագային, որ միայն մէկ տեսակի միջատի մը միջոցով կը բեղմնաւորուի, կը բացատրէ գիտնականը:

ԻՐԱՅԱՏՈՒԿ ԾԱՂԻԿ ՄԸ

Աշխարհի ամէնէն մեծ ծաղիկը *Ամորֆոֆալիւս Թիթանում* Էնտոնի Քիւ կարտըճիի մէջ ծաղկած է Յուլիսի վերջին օրերուն, 1963էն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով:

Մագումով «սումաթրացի» մէկ մեթր բարձրութիւն ունեցող ծաղիկը ունի այլ յատկանիշ մը. կը թուի, թէ անոր «բոյրը» գարշելի է ու նետեւեալ ձեւով կը նկարագրուի. նեխած ձուկի, այրած շաքարի եւ մեզի նոտերու խառնուրդ մը...

Հազուագիւտ ծաղիկ մը...

ԼՈՒՏԱՍԸ ԿԸ ՋԵՐՄԱՑՆԷ «ԲԱՐԵԿԱՄ» ՄԻՋԱՏՆԵՐԸ

Աւստրալիոյ Աւետարանական համալսարանին հետազօտողներէն Ռոճըր Սիմոր եւ Փոլ Շուլց-Մոթլ կ'ըսեն, թէ ասիական Լուտասը (Լորիս), որ կարողութիւնը ունի իր սեփական ջերմութիւնը ստեղծելու, հաւանաբար ջերմ ու «մտերիմ» վայր մը կը ստեղծէ բեղմնաւորող միջատներու համար:

Հետազօտողները կը յայտնեն, թէ Լուտասի նեկտարիֆերա տեսակը գրեթէ եզակի կարողութիւնը ունի ջերմութիւն ստեղծելու եւ գայն կանոնաւորելու, նման թռչուններուն եւ ստնաւորներուն:

«Նէյչըր» թերթին մէջ լոյս տեսած տեղեկագիրի մը մէջ Սիմոր եւ Շուլց-Մոթլ կը գրեն, թէ 10էն 30 աստիճան սելսիուս ջերմութիւններու ժամանակ ծաղիկները 2էն 4 օրուան ժամանակամիջոցի մը 30էն 35 աստիճան սելսիուս ջերմութիւն մը կը պահպանեն: Կը թուի, թէ անոնք օսլայ կը գործածեն ջերմութիւն արտադրելու համար, կ'ըսեն անոնք:

2 այլ բոյսեր միայն նման կարողութիւն կը ցուցաբերեն, մինչ միւս ծաղիկները ջերմութիւն կ'արտադրեն, սակայն չեն կրնար գայն այսքան ճշգրիտ ձեւով հակակշռել:

Գիտնականներու կարծիքով, ջերմութիւնը կրնայ օգնել ծաղիկներուն, որպէսզի իրենց բոյրը աւելի օգտակար ձեւով տարածեն, կամ անիկա գիրենք ցուրտէն կը պաշտպանէ:

2 գիտնականները կը յայտնեն, թէ Լուտասը թերեւս «կը վարձատրէ» գայն բեղմնաւորող միջատները: Անոնք չեն կրնար մարմնային ջերմութիւն արտադրել՝ նման այլ անասուններու, սակայն թռչելու համար ջերմութեան պէտք ունին:

Ծաղիկին շրջապատը միջատին մարմնին ջերմութիւնը բարձր կը պահէ եւ կ'օժանդակէ ո՛չ միայն սննդառութեան, մարսողութեան եւ բեղմնաւորութեան գործընթացին, այլ նաեւ կ'ապահովէ թռիչքի համար անհրաժեշտ ջերմաստիճան:

9

Պատրաստեց՝ **Ս. Ա. ՊՈՅԱՃԵԱՆ**

(Օգտագործուած աղբիւրներ՝ «*Միաւոս Է Վիս*», «*Սա Մինիթրէս*», «*Ռէալ որլտ*»)

Մարզական Մարզական

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

– ՆՈԹԻՆԿՀԱՄ ՖՈՐԷՍԹ ԱՐԹՆՑԱԾ – ԻՏԱԼԻՈՅ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԹԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԳՏԱՆ

Պրայըն Ռոյ, որ նշանակեց Ֆորէսթի 2 կոլերը:

Անգլիոյ ախոյեանութեան 23րդ հանգրուանի մրցումներուն, առաջին երեք դիրքերը գրաւող կազմերը Լիվըրփուլ, Մանչեսթըր Եունայթըտ եւ Արսենալ յաղթանակներ արձանագրեցին իրենց մրցակիցներուն վրայ:

Լիվըրփուլ, որ մրցումը մաւելի կատարած է «Էնֆիլտ»ի մէջ, 3 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ասթըն Վիլան: 18 տարեկան ձկյմի Քէրկըրը 50րդ վայրկեանին բացաւ մրցումին հաշիւը, իսկ Սթէն Քոլիմոր (58րդ) եւ Ռոպի Ֆաուլըր (63րդ) հաշիւը բարձրացուցին երեքի: Մրցումին ներկայ կային աւելի քան 40 հազար հանդիսատեսներ:

2րդ դիրքը գրաւող Մանչեսթըր Եունայթըտ 2 - 0 արդիւնքով յաղթական վերադարձաւ Քովենթրիի դաշտէն: Ռայըն Կիկգ (60րդ) եւ Օլէ Կունար Սոլսքիար (79րդ) նշանակեցին հիւր խումբին կոլերը:

Նշենք, թէ Կորտըն Մթրաքան իրրեւ մարգիչ առաջին անգամ ըլլալով դէմ յանդիման կուգար իր նախկին կազմին՝ Մանչեսթըր Եունայթըտի:

3րդ դիրքը գրաւող Արսենալ 3 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց իր հիւրը՝ Էվըրթընը: Տենիս Պերկքամփ (55րդ), Փաթրիք Վիէյրա (57րդ) եւ Փոլ Մերսըն (69րդ) նշանակեցին Արսենալի կոլերը, իսկ Տանքըն Ֆերկրսըն (90րդ) եղաւ Էվըրթընի պատիւը փրկողը: Մրցումին ներկայ կային 38 հազար հանդիսատես:

Արսենալի յառաջապահներէն Իան Ռայթ վերադարձած կր երեք մրցում կախակայումէ ետք: Պերկքամփ անցեալ չարաթ կարմիր քարտ ստացած կր. անոր կախակայումը (3 մրցում) կր սկսի այս չարաթ:

Նիւքէսըլ Եունայթրտ չկրցաւ յաղթական վերադառնալ ՍաուԹհէմփթընի դաշտէն եւ վերջին վայրկեաններուն, 2 կոլ ստանալէ ետք, 2 - 2 արդիւնքով վերադարձաւ անոր դաշտէն: Լէս Ֆերտինանտ (14րդ) եւ Լի Քլարք (82րդ) նշանակեցին Նիւքէսըլի կոլերը, իսկ Նիլ Մէտիսըն (88րդ) եւ Մէթիու Լր Թիսիէ ՍաուԹհէմփթընի կոլերը:

Այնպէս կրթուի, թէ Նոթինկհամ Ֆորէսթ արթնցած է եւ հետզհետէ կր հեռանայ փտանգաւոր գօտիէն:

Անոր վերջին գոհր եղաւ Թոթենհամ, որ 2 - 1 արդիւնքով հեռացաւ «Սիթի Կրաուընտ»էն: Էնտի Սինթրն բացաւ մրցումին հաշիւը (2րդ), բայց Պրայըն Ռոյ նշանակեց իր կազմին 2 կոլերը (47րդ եւ 62րդ): Մրցումին ներկայ կային 29 հազար հանդիսատես: Ա. կիսախաղի վերջերուն, կուիցերիացի Ստեֆան Վեկա (Թոթենհամ) կարմիր քարտ ստացաւ:

Միտրլկպորս կարեւոր յաղթանակ մր արձանագրեց Շեֆիլտ Ուենկզդէյի վրայ, որ 13 մրցումէ ի վեր անպարտելի կր: Ֆապրիսիս Ռաւանելի (14րդ՝ փենալթիով), Ճիանլուքա Ֆեսթա (23րդ), Էմերսոն (72րդ՝ փենալթիով) եւ Ժունինիօ (90րդ) նշանակեցին Միտրլկպորսի կոլերը, իսկ Մարք Քեմպրիճ Ուենկզդէյի 2 կոլերը (29րդ եւ 80րդ):

Նշենք, թէ Ռաւանելի կարմիր քարտ ստացաւ 70րդ վայրկեանին: Անոր ապագակիցը՝ Ֆեսթա, իր առաջին մրցումը կր կատարէր Միտրլկպորսի հետ:

Չելսի 3 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Տերպին, չնորհիւ Տենիս Ուայզի (36րդ), Ֆրանք Լրպկօֆի (44րդ՝ փենալթիով) եւ Փոլ Հիւզկի (85րդ):

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ ախոյեանութեան 20րդ հանգրուանի մրցումներուն, առաջին երկու դիրքերը գրաւող կազմերը՝ Ռէալ Մատրիտ եւ Պարսելոնա յաղթանակներ արձանագրեցին իրենց մրցակիցներուն դաշտերուն վրայ, հետեւաբար, անոնց միջեւ 5 կէտի տարբերութիւնը մնաց նոյնը:

Ալֆրեդօ Մատրիտ, որ իր դաշտին վրայ կր հիւրընկալէր Ռէալ Մատրիտը, յաջողեցաւ Ա. կիսախաղի նպաստ իրեն աւարտել, երբ 32րդ վայրկեանին Քիքօ Նարվաէս նշանակեց մրցումին առաջին կոլը:

Բ. կիսախաղի առաջին վայրկեանին, Ռաուլ Կոնսալէս նշանակեց Ռէալի հաւասարութեան կոլը:

68րդ վայրկեանին, Փրետրակ Միխալովիչ կազմի իրաւարարին հայհոյած ըլլալուն համար դաշտէն վտարուեցաւ, բայց Ռէալ 10 մարգիկով յաջողեցաւ...երեք կոլ եւս նշանակեց Ալֆրեդոյի բերդէն ներս չնորհիւ Ռաուլ Կոնսալէսի (82րդ), Քլարընս Սիտորֆի (85րդ), եւ Վիքթոր Սանչէսի (90րդ): Մրցումին ներկայ կային 50 հազար հանդիսատես:

2 - 0 արդիւնքով ետ մնացած Պարսելոնա յաջողեցաւ 4 կոլ նշանակել Ռէալ Պեթիսի բերդէն ներս եւ 4 - 2 արդիւնքով կարեւոր յաղթանակ մր արձանագրել: Լուիս Էնրիքէ Մարթինէս հեթ - թրիք մր իրագործեց (45րդ, 65րդ եւ 78րդ), իսկ Ռոնալտօ նշանակեց իր կազմին 4րդ կոլը (72րդ): Իր այս կոլէն ետք, Ռոնալտօ այժմ մէկ կոլով կր գերազանցէ Տաւր Սիւքէրը, որ չարաթավերջին չկրցաւ կոլ նշանակել: Ռոպկր Եաւնի (30րդ) եւ Սերճի Պարխուան (33րդ՝ սխալմամբ իր բերդէն ներս) նշանակեցին մրցումին մնացեալ կոլերը, 47 հանդիսատեսներուն ներկայութեան:

3րդ դիրքը գրաւող Տեփորթիւս Քորունա իր դաշտին վրայ 2 - 2 արդիւնքով հաւասարութիւն մր արձանագրեց Աթլեթիքօ Պիլպաոյի հետ: Տոնաթօ (4րդ՝ փենալթիով) եւ Քորենթէն Մարթինս (45րդ նշանակեցին Լա Քորունայի կոլերը, իսկ Խոսէ Զիկանտա (26րդ) եւ Խուլէն Կերեսը (82րդ) Պիլպաոյի կոլերը:

Ռէալ Օվիեդօ 3 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Վալենսիան, որ մրցումը աւարտեց իր մարգիկով: Ֆրանչեսքօ Ֆերէյրա եւ Վալերի Քարփին յաջորդարար 9րդ եւ 22րդ վայրկեաններուն կարմիր քարտեր ստացան:

Հերքուլէս, իր անցեալ չարթուան յաղթանակէն խանդավառուած (Պարսելոնայի դէմ), չարունակեց իր յառաջխաղացքը եւ 1 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ռէալ Վայատոլիտ, որ նահանջեց 17րդ դիրքին:

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ ախոյեանութեան 17րդ եւ երթի վերջին մրցումին, պարապլուխի դիրքը գրաւող Եուվենթուս 2 - 0 արդիւնքով յաղթական վերադարձաւ Լացիո Ռոմայի դաշտէն:

Եուվենթուս այժմ 4 կէտի առաւելութիւն ունի իր անմիջական մրցակիցին՝ Սամտորիայի վրայ, որ 1 - 1 արդիւնքով հաւասարութիւն մը խլեց Ֆիորենթինայէն:

Միլէյ Փատովանօ 31րդ եւ 63րդ վայրկեաններուն նշանակեց Եուվենթուսի կոլերը:

Ֆիորենթինա - Սամտորիա մրցումին, կապրիէլ Պաթիսթութա 31րդ վայրկեանին, փենալթիով նշանակեց իր կազմին կոլը, իսկ Մարքօ Ֆրանչեսչեթի 89րդ վայրկեանին նշանակեց Սամտորիայի հաւասարութեան կոլը:

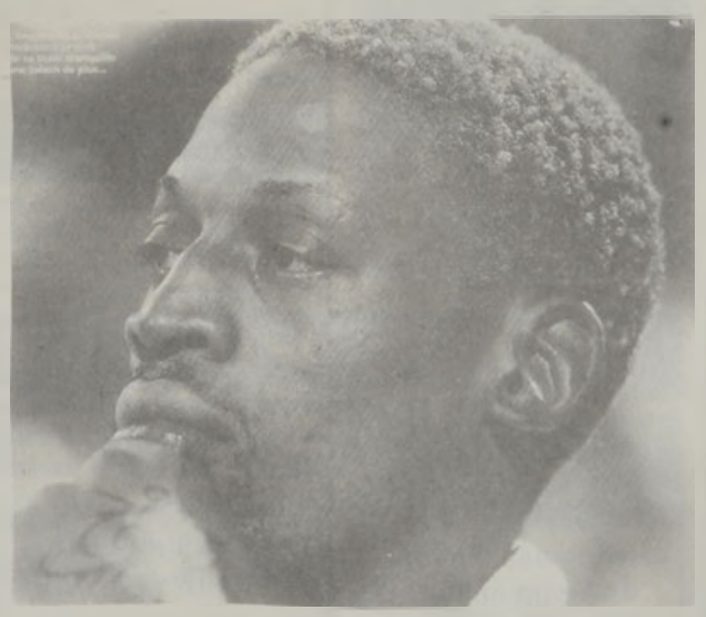
Նափոլի 2 - 2 արդիւնքով հաւասարութիւն մր արձանագրեց Վիչենցայէն, այս վերջինին դաշտին վրայ: Մինչեւ 32րդ վայրկեանը, Վիչենցա 2 - 0 արդիւնքով յառաջացած էր, բայց Այէն Պօդոսեան 37րդ վայրկեանին նշանակեց Նափոլիի առաջին կոլը, իսկ այդ կոլով խանդավառուած՝ անոր խաղընկերը՝ Ֆաբիօ Քեչիա նշանակեց հաւասարութեան կոլը (55րդ):

Ա. Մ. Միլան 1 - 1 արդիւնքով հաւասարութիւն մր խլեց Քալիարիէն, երբ Քրիսթոֆ Տիւկարի 66րդ վայրկեանին նշանակեց իր կազմին հաւասարութեան կոլը:

Աթալանթա 1 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ռեճիանան: Կոլ - պարոերներու պարապլուխի դիրքը գրաւող Ֆիլիփօ Ինցակի նշանակեց այս եզանակի իր 11րդ կոլը:

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ

ՌՈՄԸՆ ԱՌՆՈՒԱԶՆ 11 ՄՐՑՈՒՄ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԵՑԱՒ

Ռոտմըն

Շիքակօ Պուլզի յառաջապահ Տենիս Ռոտմըն առնը ւազն 11 մրցում կախակայուեցաւ, երբ նկարիչի մը կից տուաւ Միննեսոթայի դէմ մրցումին:

Յառաջիկայ ամիս նախատեսուած *Օլ Սթարզ*ի մրցումին արձակուրդին կրնայ աւարտիլ Ռոտմընի պատիժը: Ան նաեւ 25 հազար ամ. տոլար տուգանքի ենթարկուեցաւ:

Տէյվիտ Սթերն՝ *Լ.Ճ.Պի.Էյ.*ի պատասխանատուներէն, յայտնեց, թէ այնքան ատեն, որ Տենիս չի խոստանար աւելի լրջանալ եւ զսպել ինքզինք, ան կրնայ կախակայուած մնալ:

Այս կախակայումը կրնայ մէկ միլիոն արժէլ Ռոտմընի, որուն եկամուտը կը հասնի տարեկան 3 միլիոն տոլարի, բաժնուած՝ 82 մրցումներու վրայ:

Նուճին Լյմըս, որ կը գտնուէր դաշտին ծայրը, եղաւ «հերոս»ը: Ռոտմընը *ոիպաուընտ*ի համար բարձրացաւ եւ ինկաւ դաշտէն դուրս՝ Լյմըսի վրայ: Լյմըս սկսաւ նկարել Ռոտմընը, որ չկրցաւ ինքզինք զսպել եւ գետինը ըլլալով հանդերձ կից մը տուաւ Լյմըսի ծունկին: Նկարիչը 5 վայրկեան անշարժ մնաց եւ յետոյ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ: Ոչինչ մը դերասանութիւն կար եղածին մէջ, ըսաւ Ռոտմընը, որ ոչ *թեքնիքըլ ֆաուլ* ստացաւ, ոչ ալ վտարուեցաւ դաշտէն:

5 անգամ *ոիպաուընտ*ի ախոյեան, գունաւոր մազերով եւ բազմաթիւ *թաթու*ներով հարուստ, Ռոտմընը յաճախ հարց ունեցած է իրաւարարներու հետ: Ան անցեալ Մարտին Նիւ Որլէանի դէմ մրցումին գլխու հարուած մը տուած էր իրաւարարին եւ 6 մրցում կախակայուած:

1991ին, երբ միացաւ Պուլզին, լքելով Սան Անթոնիօ Սփիրզը, ան դարձաւ սիրուած անձ մը, հակառակ անոր, որ ջղային է: Ան դարձաւ 9րդ լաւագոյն եկամուտը ունեցող մարգիկը (1996ին), շահելով 12.9 միլիոն ամ. տոլար:

35 տարեկան Ռոտմընի ասպարէզը, սկսած է Տիթրոյիթի հետ, 1986ին: Անոր հետ ան 1989ին, 1990ին շահած է *Լ.Ճ.Պի.Լյ.*ը: Ան 1990ին եւ 1991ին ընտրուած էր *Լ.Ճ.Պի.Լյ.*ի ամէնէն լաւ պաշտպանողը:

ԵՈՒՐԻ ՃՈՐՔԱՅԷՖԻ ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ԿՈԼԸ

Իննէր Միլանի հայազգի մարզիկը՝ Եուրի Ճորքայէֆ Ա. Էս. Ռոմայի դէմ մրցումին այս ոճով նշանակեց անմոռանալի կոլ մր:

Ան կը հետեւի իր հարուածած գնդակին, որ մուտք կը գործէ Ռոմայի բերդէն ներս: Ճորքայէֆի նշանակած կոլը ֆութպոլի պատմութեան մէջ պիտի մնայ անմոռանալի:

ԹԵՆԻՍ

ՄՈՒՍԹԸԸՐ ՅԱՄԱՌՕՐԷՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

Ոչ-արհեստավարժներուն մեծ մասը կր կարծէ, որ վիրաւոր ըլլալով թենիս խաղալը խենթութիւն է: Աւստրիացի թենիսմէն եւ հոդով ծածկուած դաշտերու վրայ վարպետ Թոմաս Մուսթըրի համար, ատիկա ապրելու ձեւ մր դարձած է:

Ռոլան Կարոսի նախկին ախոյեան եւ նախապէս թիւ 1 դասուած թենիսմէնը 15 տարիէ ի վեր կր տառապի գլուխի վնասուածքէ, բայց ան կր յամառի խաղալ 3 տարի եւս, արհամարհելով յժիշկներու թելադրանքը:

«Բժիշկներ միշտ ալ կր խրատեն ուշադիր ըլլալ, բայց եթէ ես ականջ տայի անոնց, պիտի մնայի աչխարհի 600րդը», ըսաւ Մուսթըր՝ Աւստրալիոյ թենիսի բաց մրցաշարքին ընթացքին:

Երբ հարց տրուեցաւ, որ վիրաւոր վիճակով չարունակելը ապագային վատ հետեւանքներ կրնայ ունենալ, Մուսթըր ըսաւ. «Եթէ ականջ տայի բժիշկներուն, 15 տարի առաջ կր լքէի թենիսը»:

Ան սակայն յրջօրէն բացատրեց, թէ կ'ընդունի, որ թենիսի աչխարհր ոիսք մրն է:

«Առողջապահական չէ, եւ ինչ որ ալ ընես մարմնիդ, կռնակիդ կամ գլուխերուդ, ինչ որ ալ գործածես խաղալու համար, գիտես, որ երբ ծերանաս, այդ րաները կր սկսին ցաւեցնել»:

«Մենք չատ կր յոգնեցրնենք մարմինը, ուրեմն ա՛յդ է անոր գինը», աւելցուց Մուսթըր, որ 5րդ դասուած կր Աւստրալիոյ բաց մրցաշարքին:

Մուսթըր (29 տարեկան), անցեալ Հոկտեմբերին ստիպուած կր քաչուելու Շեֆուիլտկարթի եւ Փարիզի մրցաշարքերէն, գլուխի ցաւի պատճառով:

Մարզական

Մարզական

ՖԻՖԱ ՌՈՆԱԼՏՈՆ ԸՆՏՐԵՑ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԱՐԶԻԿԸ

Ռոնալտո Պրազիլիոյ ազգային խումբին շապիկով:

Պարսելոնայի պրագիլիացի յառաջապահը՝ Ռոնալտօ երկկ ՖԻՖԱի կողմէ ընտրուեցաւ տարուան յաւագոյն մարգիկը, ապահովելով 329 կէտ: Երկրորդ հանդիսացաւ Ա. Մէ. Միլանի լիպերիացին՝ Ժորժ Ուէա (140 կէտ), իսկ երրորդ՝ Նիւքէսըլի յառաջապահը՝ էլրն Շիրըր (123 կէտ):

Աւելի քան 100 մարգիչներ մասնակցեցան ընտրութեան:

Արժանթինցի Տիեկօ Մարատոնայէն ետք, ան կը նկատուի ֆութպոլի աշխարհի նոր աստղը: Ցարդ 15 կոյ նշանակած, Ռոնալտօ տասը տարուան համար պայմանագրուած է Պարսելոնայի հետ:

ՊԵՆՖԻՔԱՅԻ ՄԱՐԶԻՉԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Լիգպոնի Պենֆիքա խումբին պրագիլիացի մարգիչ Փաուլօ Սուֆթուորի անցեալ Երկուշաբթի ներկայացուց իր հրաժարականը, դժգոհ՝ իր կագմին ձախող արդիւնքներէն:

Այժմ երկրորդ դիրքը կը պահէ Պենֆիքա վերջին երկու մրցումներուն պարտուեցաւ եւ Փորթոյէն ետ կը մնայ 11 կէտ:

1995ին Սուֆթուորի Պոթաֆոկոյի հետ չհաճած էր Պրագիլիոյ ախոյեանութիւնը: Ան կրեթէ տարիէ մը ի վեր մաս կը կազմէր Պենֆիքային:

ՏԵՓՈՐԹԻՕ ՔՈՐՈՒՆԱՅԻ ՀԱՄԱԿԻՐՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ՝ ՄԱՐԶԻՉ ԹՈՇԱՔԷՆ

Տեփորթիւս Քորունայի մարգիչ ձոն Թոշաք խորապէս դժգոհ ձգած է իր կագմին համակիրները, Աթլեթիքօ Պիլպաոյին (2-2) դէմ անցեալ Կիրակի օրուան մրցումէն ետք:

Ան փոխարինած էր պրագիլիացի միջնապահ Ռիվալտոն, որ մեծ դժգոհութիւն յառաջացուցած էր թրիպիւնին վրայ: Համակիրներուն հայհոյանքներուն պատասխանելով, ան փորձած էր հակադարձել, իրեն հետ ունենալով խումբին մարզչին Նուրիւ տուին Նույսէթը:

Թոշաք տեսակցութիւն ունեցաւ Տեփորթիւսի նախագահ Սուկոսթինօ Լենտոյրոյի հետ, հարցը չրարդացնելու համար: Թոշաք դժուար թէ այս ընթացքով մնայ իր պաշտօնին վրայ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՍԻՈՒԹԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՒԱՔ

Օրակարգ.-
- Նիւթաբարոյական տեղեկագիր
- Հրատապ հարցերու քննարկում
- Հիւրասիրութիւն

Տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի, 23 Յունուար 1997, երեկոյեան ժամը 8ին, Զապել Մովսէսեան հանդիսասրահին մէջ, Հրոյշ Թապէթ:

- *Բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը յոյժ կարեւոր է:*

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՔՍՈՐ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ՍԱՐԳԻՍԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՃԱՇԻ ՊԱՁԱՐ

Կազմակերպութեամբ՝

ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

Շորեքշաբթի, 22 Յունուար 1997, առաւօտեան ժամը 7էն սկսեալ:

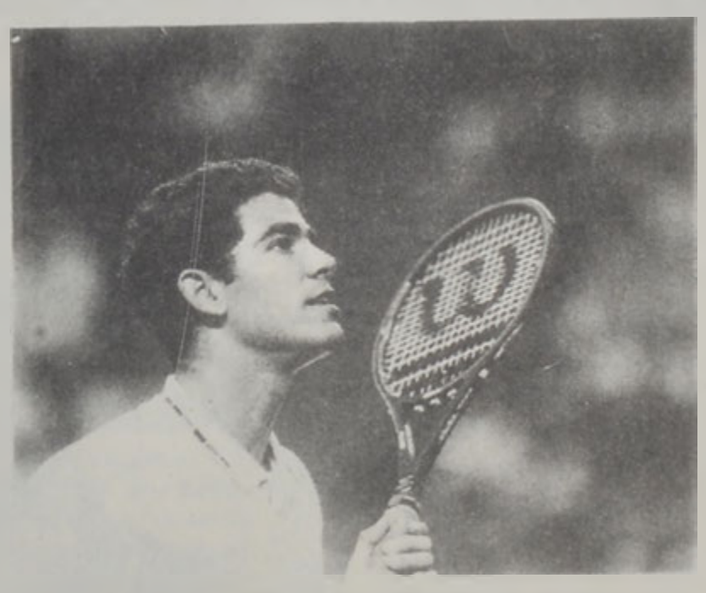
ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ԹԵՆԻՍԻ ԲԱՑ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ

ՍԱՄՓՐԱՍ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԴՈՒՐՍ ԵԿԱՒ

Աւստրալիոյ Թենիսի Բաց Մրցաշարքին, սլովաք անձնաւոր մարկիկ Տոմինիք Հրպաթի միայն 6-7, 6-3, 6-4, 3-6 եւ 6-4 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց թիւ մէկ Փիթ Սամփրասէն, որ մեծ դժուարութեան մատնուեցաւ:

19 տարեկան Հրպաթի, որ 76րդ դասուածէ կրեթէ երեք ժամ պայքարեցաւ եւ կրցաւ խանդավառութիւն ստեղծել, անմոռանալի վայրկեաններ ստեղծելով:

Առաջին 100 թենիսամեներու ցանկին մէջ, Հրպաթի ամէնէն երիտասարդն է: Ան տարի մը առաջ 287րդ դասուած էր: Խանդավառ-

Ամերիկացի Փիթ Սամփրաս

վտանգաւոր մրցակից մը եւ հինգ սեթ պայքարելէ ետք, յաղթանակին տիրացաւ: Իվանիսեւիչի համար իր մրցակիցին վրայ աւելի մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ տաք օդը: «Մրցումին ընթացքին այնքան մր անհանգիստ էի, որ ինծի համար կարեւորը արդիւնքը չէր այլեւս, այլ մրցումին աւարտը», ըսաւ ան:

Ամերիկացի Ձիմ Քուրիր 6-2, 3-6, 7-6 եւ 6-3 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց աւստրիացի Թոմաս Մուսթըրէն: Ամէնէն դիւրին յաղթանակը արձանագրեց սպանացի Ալպէր Քոսթա, որ 6-3, 6-2 եւ 6-2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց հարաւային ափրիկեցի Ուէյն Ֆերէյրան:

Աղջկանց մրցումնեւ

Խրուաթ Կորան Իվանիսեւիչ եւ

ւած՝ իր արժանագրած յաջողութիւններէն, ան ըսաւ- «Յուսամ որ երբ յաջորդ անգամ Սամփրասի դէմ մրցիմ, կարենամ յաղթական դուրս գալ»:

Խրուաթ Կորան Իվանի-

Աւստրիացի Թոմաս Մուսթըր որոնք յաղթանակներ արձանագրեցին:

սեւիչ, որ իր կարգին, դժուար յաղթանակ մը տարաւ Նորվեկիայի Քրիսթիան Ռուտի վրայ, 4-6, 6-2, 6-7, 6-3 եւ 6-3 արդիւնքով:

Իվանիսեւիչ, Սամփրասի պէս իր դէմ ունեցաւ Ֆերնանտէս 4-6, 6-4 եւ 6-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց գուլիյերիացի Փեթի Շնայտերը:

Դ. հանգրուանի մրցումներուն թեքնիք արդիւնքներն են.

●ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Մարի - Ժօ Ֆերնանտէս (Մ.Ն.) - Փեթի Շնայտեր (Գուլիյերիա) 4-6, 6-4 եւ 6-1:

Իրինա Սփիրլէա (Ռումանիա) - Քարինա Հապստուտովա (Սլովաքիա) 6-4 եւ 6-4:

Տոմինիք վան Ռուսթ (Պելճիքա) - Զանտա Ռուպին (Մ.Ն.) 7-5 եւ 6-4:

Մարթինա Հինգիս (Գուլիյերիա) - Ռուքսանտրա Տրակոմիր (Ռումանիա) 7-6 եւ 6-1:

●ՏՂԱՔ

Փիթ Սամփրաս (Մ.Ն.) - Տոմինիք Հրպաթի (Սլովաքիա) 6-7, 6-3, 6-4, 3-6 եւ 6-4:

Կորան Իվանիսեւիչ (Խրուաթիա) - Քրիսթիան Ռուտ (Նորվեկիա) 4-6, 6-2, 6-7, 6-3 եւ 6-3:

Ալպէր Քոսթա (Սպանիա) - Ուէյն Ֆերէյրա (Հար. Ափրիկէ) 6-3, 6-2 եւ 6-2:

Թոմաս Մուսթըր (Աւստրիա) - Ձիմ Քուրիր (Մ.Ն.) 6-2, 3-6, 7-6 եւ 6-3:

ՎԻԱԼԻ ԿԸ ԼՈՒՍԱԲԱՆԷ

Չելսիի իտալացի մարզիկներէն ձիանալուքա Վիալի, որ վերջերս «կացեթա Տելօ Սփորթ»ին հետ տեսակցութիւն մը ունենալով յայտնած էր, թէ դժգոհ է իր կալմին՝ Չելսիի մարզիչէն, փորձեց լուսաբանել իր արտայայտութիւնը:

Ան բացատրեց թէ մարզիչ Ռուտ Կիւլիթի հետ վիճաբանութիւն չէ ունեցած, ոչ ալ քննադատած է զայն, այլ ընդհակառակը, յայտնած է թէ թեթեւօրէն վիրաւորուած եւ ապա անհանգստացած լլլալուն պատճառով, ան դաշտ չէր ներկայանար:

Կիւլիթ իր կարգին գովաստանքով խոսած էր Վիալիի մասին եւ յայտնած էր, թէ մօտ օրէն վերատին դաշտ պիտի ներկայացգներ այս աստղը:

Ան կրնայ յառաջիկայ Կիրակի օր դաշտ ներկայանալ, Լիվըրփուլի դէմ բաժակի մրցումին:

ՊԵՊԵԹՕ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ՊՐԱԶԻԼԻԱ

Աչխարհի 1994ի ախոյեան Պրագիլիոյ աստղերէն Պեպեթօ պիտի լքէ Սպանիոյ Սեւիան եւ պիտի ստորագրէ Պրագիլիոյ Վիթորիա Տը Պահիա խումբին տոմարներուն վրայ, գանձելով 4.1 միլիոն տոլար:

Ան հագիւ երկու ամիսէ ի վեր մաս կը կազմէր Սեւիային եւ ցարդ ոչ մէկ կոյ նշանակած էր:

Սեւիա այժմ կը գտնուի վտանգաւոր դիրքի վրայ:

ԼԱՆԿ ՊԻՏԻ ՍԻԱՆԱՅ ՍՓՈՐԹԻՆԿ ԼԻԶՊՈՆԻՆ

Ֆրանսացի միջնապահ Տիտիէ Լանկ պիտի լքէ Ֆրանսայի Մկոր եւ պիտի ստորագրէ Սփորթինկ Լիզպոնի տոմարներուն վրայ:

Մինչեւ յառաջիկայ Մայիս, ան պիտի մնայ Մկոի հետ, ապա պիտի անցնի Փորթուգալ: Ան երեք տարի մաս պիտի կազմէ Սփորթինկին:

ՍԱՀՄԱՆ

Տիկին Ռոզին Քէօշկէրեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Կապի Այնէճեան
Տէր եւ տիկին Մեյքոն Աւետիսեան եւ գաւակունք
Տիկին Մայտա Քէօշկէրեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Եղիա Եղիազարեան եւ գաւակը
Տիկին Արչօ Եղիազարեան եւ դուստրը
Տէր եւ տիկին Սարգիս Եղիազարեան եւ դուստրը
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ հարազատին՝

ՊԱՐԳԵՒ ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ Ատանա)

մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 20 Յունուար 1997, առաւօտեան ժամը 10ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Թաղման արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ Երեքշաբթի, 21 Յունուար, կէսօրէ ետք ժամը 1ին, Նոր Սիս թաղի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆրրն Շրպպէքի Ազգային գերեզմանատունը:

- Ներկայս ընդունիլ իրրեւ մահագդ:
- Յաւակցութիւնները պիտի ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Սին Էյ Ֆիլ, Ատատ պողոտայ, Երեքշաբթի 21, Չորեքշաբթի 22 եւ Հինգշաբթի 23 Յունուարին:

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրութի ելեւմտական շուկային մէջ, դրամանիշերու փոխանցման սակագոյնը հետեւեալն էր երէկ.

Սուրիական թղթոսկի	34.50 - 38.50 լ.ո.
Քուէյթեան տինար	5157.75 - 5162.75 լ.ո.
Յորդանանեան տինար	2183.10 - 2187.50 լ.ո.
Սէուտական ռիալ	411.10 - 413.30 լ.ո.
Սմանեան ռիալ	41.50 - 42.75 լ.ո.
Քաթարեան ռիալ	424.70 - 428.70 լ.ո.
Եգիպտական կինէ	454.50 - 458.50 լ.ո.
Անգլիական սթերլին	2575.10 - 2579.55 լ.ո.
Գերմանական մարք	993.30 - 997.86 լ.ո.
Ֆրանսական ֆրանք	281.10 - 285.30 լ.ո.
Զուիցերիական ֆրանք	1097.01 - 1101.48 լ.ո.
Կիպրական փաունտ	3195.10- 3199.31 լ.ո.
Իտալական լիր	998.00 - 1001.00 լ.ո.
Ամերիկեան տոլար	1546.00- 1555.50 լ.ո.
Քանատական տոլար	1154.10 - 1158.12 լ.ո.
Աւստրալիական տոլար	1206.10 - 1210.24 լ.ո.

● ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի	129.000 - 134.000 լ.ո.
Իրանեան մէկ ոսկի	128.000 - 133.000 լ.ո.
Սմանեան մէկ ոսկի	114.500 - 119.500 լ.ո.
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի	17.450.000 - 17.950.000 լ.ո.
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ արծաթ	233.500 - 238.500 լ.ո.

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ» ՍԱՍՆԱՁԻՒՂ - ԱՅՆՇԱՐ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ - ՋՐՈՅՑ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ, ԹԱՏԵՐԱԳԻՐ, ԳՐԱՔՆՆԱԴԱՏ ՊԵՐՃ ՋԷՅԹՈՒՆՑԵԱՆԻ ՀԵՏ

(Հայաստանի Մշակոյթի Նախկին Նախարար)

Տեղի կ'ունենայ Երեքշաբթի, 21 Յունուար 1997, երեկոյեան ժամը 8ին, Տիգրանեան սրահին մէջ, Այնճար:

ՀՐԱՒԷՐ

«BAKARA»

- Կալուածային ամէն տեսակի առուծախի համար, դիմել հեռաձայն 265125 թիւին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

- Ոսկերիչ վարպետ *սատաքէրներ*: Հեռ. 263631:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

- Դերձակուհիներ: Հեռ. 03-307703 եւ 01-583307 թիւերուն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

- Քարտուղարուհի մը: Հեռ. 888503 եւ 03-660503:

ԼՈՒՏԱՍԸ ԿԸ ՋԵՐՄԱՑՆԷ «ՔԱՐԵԿԱՄ» ՄԻՋԱՏՆԵՐԸ

6

Իսկ ինչպէ՞ս տեղի կ'ունենայ բեղմնաւորումը: Ամէն ինչ կը սկսի թերթիկներուն բացուելէն մէկ կամ երկու օր առաջ: Բեղմնաւորումը մօտաւոր է. ջերմաստիճանը կայուն կը դառնայ:

Երբ ծաղիկին ձուաբանը պատրաստ է, ծաղիկը քիչ մը կը բացուի՝ փոքր միջատներուն առիթ տալով անցնելու, անոնք կը ներկրաւորին մեղմ ջերմաստիճանով: Միջատները ծաղիկին մէջ «բանտարկուած» կը մնան, մինչեւ որ ծաղիկները (սեռային արուս գործարանը) հասունանան:

Հասնելով ծաղիկի մը բեղմնափոշիով բեռնաւորուած այս միջատները կը հեռանան այլ ծաղիկի մը բեղմնափոշին տանելով այլ ծաղիկի մը ու այս ձեւով նպաստելով բեղմնաւորման:

Ասկէ ետք է, որ ծաղիկը կը թօրմի եւ իր սովորական ջերմութիւնը (շրջապատի ջերմութիւնը) կը վերագտնէ:

ՍՈՒՆԿԵՐԸ «ԿԸ ԽՕՍԻՆ» ՄՐՋԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Գիտնականներու համար նորութիւն չէ, որ կարգ մը մրջիւններ սունկերու «կանքին» կը ձեռնարկեն իրենց թրթուրները կերակրելու համար: Վերջերս Սաութհէմփթըն համալսարանին հետազօտողներ գտած են, թէ սունկերը կարողութիւնը ունին քիմիական նշաններ դրկելու գործաւոր մրջիւններուն, երբ անոնք թունաւոր ուտելիք կը հայթայթեն:

Ասիկա փաստելու համար գիտնականները մրջիւններուն հայթայթած են թունաւոր նիւթ մը պարունակող նարինջի կեղեւներ: Հակառակ որ մրջիւնները այդ նիւթին գոյութիւնը գգալու կարողութիւնը չունին, անոնք անմիջապէս դադրեցուցած են սունկերուն կերակրումը: Այս վերջիններ ահագնօրէն հնչեցուցած են:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

ԿԸ ԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

«ԳԻՆԸ»

Հեղինակ՝ Արթըր Միլըր

Բեմադրութիւն՝ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԽՏՉԵԱՆԻ

Դերակատարներ՝ ՍՕՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
ՎԻԳԷՆ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
ԽԱՉԻԿ ՏԷՏԷԵԱՆ
ԿԱՐԻՆ ՓԱՅԼԱԿԵԱՆ

Ուրբաթ, 24 Յունուար 1997էն սկսեալ, եւ յաջորդաբար 3 շաբաթավերջ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Յակոբ Տէր Մելքոնեան թատերասրահ:

Շաբաթ, 25 Յունուար 1997, երեկոյեան ժամը 8.30ին՝ ԿԱԼԱ,

Նախագահութեամբ՝

ԱԲՐԱՀԱՄ ՏԷՏԷԵԱՆի

(Պետական երեսփոխան)

●Տոմսերը ապահովել «*Շուկըր Ֆիթ*»էն (Զալքա), *Տիսքոթէք* «*Ճեքա*»էն (Պուրճ Համուտ) եւ ելոյթի օրերը կիշէէն:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս տարի Ս. Սարգիսի տօնը կը զուգադիպի Կիրակի, 26 Յունուարին:

Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս պիտի կատարուի Մատաղօրհնութիւն. բոլոր այն հայրենակիցները, որոնք Ս. Սարգիսի առիթով ուխտ ունին եւ կը փափաքին մատաղցու ոչխար նուիրել, թող հաճին կապ պահել Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ թաղականութեան անդամներուն հետ, հեռաձայնելով 261115 թիւին կամ անձամբ ներկայանալ գրասենեակ, ամէն օր, բացի Շաբաթ օրէրէն, ժամը 9էն 12:

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՄԱՀԱԶԴ

Տ. Օշական Ա. Քհնյ. Աչրկեան եւ ընտանիք
Տիկին Անի Պչաքճեան եւ գաւակներ
Տէր եւ տիկին Յովիկ Շատր
Տիկին Արաքսի Պէրպէրեան
Տէր եւ տիկին Գիւթ Հաուէյ Ճոնկ եւ գաւակները
Տէր եւ տիկին Բիւրականդ Ատանալեան եւ գաւակունք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց հօր, մեծ հօր, աներոջ եւ հարագատին՝

ՏԷՐ ԱՐՇԷՆ ԱՒԱԳ ՔՀՆՅ. ԱՇԼԳԵԱՆԻ

վախճանումը՝ Շաբաթ, 18 Յունուար 1997ի երեկոյեան, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Վերջին Օծման եւ Թաղման կարգը կատարուեցաւ, երկուշաբթի, 20 Յունուար, առաւօտեան ժամը 10ին, Նոր Ատանայի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, ապա հոգեհոյսին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մաճազդ:

●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Հանքաշ փոդոց, «Ֆենիխիա» շէնք. 6րդ յարկ:

ԿԱԼԸՐԻ ԷՓՐԷՕՎ Տ'ԱՐԹԻՍԹ

ԿԸ ԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ ԳԵՂԱՆԿԱՐԻՉ

ՀՐԱՅՐԸ

ԲԱՑՕՒՄ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 21 ՅՈՒՆ. 1997, ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 6ԻՆ

●Ցուցահանդէսը բաց է առաւօտեան ժամը 10էն, մինչեւ երեկոյեան ժամը 6.30:

●Ցուցահանդէսը պիտի շարունակուի մինչեւ Շաբաթ, 1 Փետրուար 1997:

Հասցէ.- 108 Սըրսոք փողոց, «Լիվինկ» շէնք, հեռ. 01-201636:

ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ *ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ*

«ՀԱՅԵՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ» (ՀԱՍՑԵԱԳԻՐՔ)

Վանայ Զայնը, գործակցութեամբ **THE MASK** ընկերութեան, նախաձեռնած է «*Հայերը Լիբանանի Մէջ*» հասցէագիրքի պատրաստութեան:

Հասցէագիրքը ճիգ պիտի չխնայէ ընդգրկելու ամբողջ լիբանանահայութեան. ըլլայ Պէյրութի, ըլլայ Պուրճ Համուտի, Թրիփոլիի, Այնճարի թէ այլուր բնակող հայերու հասցէները եւ հեռաձայնի թիւերը:

Սոյն հասցէագիրքը ունի տեղեկատուական եւ առեւտրական բաժիններ: Տեղեկատուական բաժինը պիտի ընդգրկէ անուն - մականուն, բնակարանի հասցէ եւ հեռաձայնի թիւ: Տեղեկատուական բաժինին կրնան արձանագրուիլ բոլոր լիբանանահայերը, առանց որեւէ նիւթական մասնակցութեան:

Առեւտրական բաժինը պիտի ընդգրկէ առեւտրական կեդրոններու, վաճառատուներու, ընկերութիւններու, գործարաններու, գրասենեակներու, հաղորդակցութեան միջոցներու եւ մամուլի հասցէները, ծանուցումի ձեւով, սակագինը ըստ չափի:

«*Հայերը Լիբանանի Մէջ*» հասցէագիրքը պիտի ըլլայ իր տեսակին մէջ առաջինը, որ պիտի բովանդակէ տեղեկութիւններ նաեւ հայկական մշակութային, ընկերային, բարեգործական, մարզական, կրթական եւ բժշկական միութիւններու թէ հաստատութիւններու մասին:

«*Հայերը Լիբանանի Մէջ*» հասցէագիրքին արձանագրուիլ փափաքողները կրնան կապուիլ «Վանայ Զայն» կամ THE MASK ընկերութեան:

Հեռաձայնի թիւեր 582581, 583025, 267657 եւ 03-774127:

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՏՈՄՍԵՐ ԵՒ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱԵՒ ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ԱՌԱՔՈՒՄ

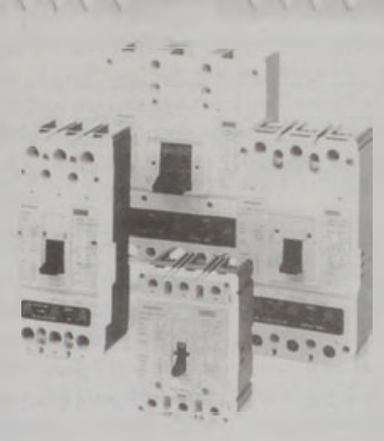
ara TRAVEL IATA

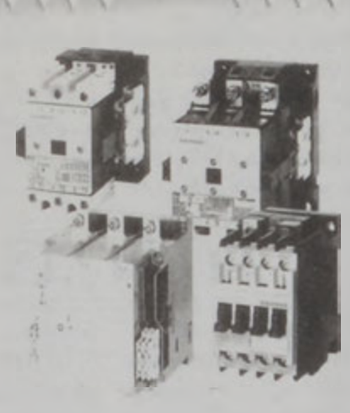
ARA TRAVEL, ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ, ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ՇԷՆՔ,
ՀԵՌ. 584340 – 583916 – 490211
ԹԵԼԵՔՍ՝ ARATRA LE 44082

USE THE BEST, USE SIEMENS

SIEMENS

The World's Most Advanced Technology in Electrical Products

CIRCUIT BREAKERS

- Moulded case and air circuit breakers.
- Widest range covering 0-6300 AMPS.
- Exceptionally high sensitivity and precision.
- Thermal and magnetic adjustable trips.
- Up to 100KA short circuit breaking capacity.
- Optional solid-state electronic overcurrent release.
- Optional shunt trip, undervoltage release, motorized drive mechanism.

CONTACTORS

- Three and four poles available up to 1250A.
- Maintenance free vacuum contactors.
- Advanced technology long life contacts.
- Extremely noiseless operation.
- Mechanical interlocks, plug in timers, auxiliary contact blocks.
- High sensitivity thermal overload relays.

Protect your installations with SIEMENS Products.

ALL AVAILABLE NOW
at the authorized dealers

G. AYANIAN & SONS

Dora, Tel: 884914 - 870210 (jumping numbers) - Fax: 265187
Gemayzeh, Tel: 447940 - 445096 - Fax: 582357 - Cell: 03/627729 - 8

ԲԱԽՏԱՒՈՐՈՒԱԾ

Տէր եւ տիկին
Մարիկ եւ Քարոլ
Մաթոսեան

քախտաւորուած են մանչ զաւակով մը՝

ԺՈՒԼԻԱՆ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ԼՕՄԻ «ՄԵՂՐԻ» (ՊԷՅՐՈՒԹ) ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1997
ԱԼԱՃԱՃԸ - ՋՐՈՅՑ

ՊԱՀՏՕՆԵԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՄ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԿԱՐԻ՞Ք ՈՒՆԻՔ

Հեռաձայնեցէք 03-307703 եւ 01-583307 թիւերուն:

ՇՐՋԱՊՏՈՅՏՆԵՐ

●8-12 Փետրուար, Կիպրոս, 215 եւ 275 ամ. տոլար:

●8-14 Փետր. Կիպրոս, Փոր-Սաիտ եւ Գահիրէ, 335 եւ 380 ամ. տոլար:

●12-15 Փետր. Կիպրոս, 205 եւ 245 ամ. տոլար:

Հեռ. 261117, 03-233978, 03-224070, 01-500140, 500097

ԱԾՃԵԱՆ ԹՈՒՐՋ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՁԵՐԲԱԶԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

ԱՖՒԼի մօտ

●ՆՈՒԱՃԱԳՈՅՆ սակերով
●ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
●Վճարման դիւրութիւններ

Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք, ԱՓԷՏի կից, Հեռ. 263324

☆ ՒՐՁ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ ☆

☆ *ԽՈՒՅ* (21 *Մարտէն 20 Ապրիլ*)

Վերապահ ձեր ժպիտը, եղիր զուարթ, որովհետեւ շատ օգուտ պիտի բաղձէ ձեր այս տրամադրութենէն: Ձեզի նեւռոպաթացուցէք նաեւ ձեր շրջանակը:

☆ *ՅՈՒԼ* (21 *Ապրիլէն 21 Մայիս*)

Պահեցէք ձեր ունեցած առնեալները, զանոնք յայտնելու կամ երեսաւ հանելու ժամանակ կու գայ շուտով: Ներկայիս եղէք վերապահ:

☆ *ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ* (22 *Մայիսէն 21 Յունիս*)

Թոյլ մի՛ տաք, որ ձեզմէ ակար կարողութիւններ ունեցող պաշտօնակիցներ ձեզ թերագնահատեն կամ վերէն նային ձեր վրայ: Դուք շատ բարձր էք անոնցմէ:

☆ *ԽԵՑԳԵՏԻՆ* (22 *Յունիսէն 23 Յուլիս*)

Երազուած օրն է ձերբազատուելու համար ձեր ապաստուկներէն. նոր ճեմարանութիւններով յառաջդիմելու ոգորումները պիտի ստեղծուին:

☆ *ԱՌԻՒԾ* (24 *Յուլիսէն 23 Օգոստոս*)

Երէ ունէք մէկը բնդդիմանալ ձեր ծրագրին կամ որոշումին, յանուցէք մեղմութեամբ եւ դիւանագիտութեամբ որոնել այդ անձը եւ հարցը ատարան անուշութեամբ:

☆ *ԿՈՅՍ* (24 *Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր*)

Եռանդուն վարեցէք մեծ զգուշութեամբ, իսկ երէ յոգնած էք, դիմեցէք յանձնեցէք ձեր բնկերոջ: Արկածախնդրութիւն օրը չէ...

☆ *ԿՇԻՌՔ* (24 *Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր*)

Ձեր գործը յաջողցնելու համար պէտք պիտի ունենաք բնկերոջ մը. փնտռեցէք զայն ու պիտի գտնէք: Օրը պիտի պսակուի յաջողութեամբ:

☆ *ԿԱՐԻՃ* (24 *Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր*)

Յաղթանակնիր ապահոված է, բայց մի՛ ննանաք ձեր պարտնիներուն վրայ, այլ շարունակեցէք երդկի ձեր նիգերը:

☆ *ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ* (24 *Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր*)

Մեծ շարժումներ կամ գէշ ճեմարանութիւններ կրնայ ձեզ առաջնորդել ձախողութեան: Եղէք շրջահայեաց եւ ձեր հարցերը կարգադրեցէք խոհեմութեամբ:

☆ *ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ* (22 *Դեկտեմբերէն 20 Յունուար*)

Սիրային հանդիպում մը պիտի ունենաք անակնկալ կերպով, մանաւանդ երէ ձեր սրտին մէկը չէ իշխած: Ամուսնացածներ պիտի ապրին նոր ու ջանիկ օրերու խանդով:

☆ *ԾՈՎԱՆՈՅՇ* (21 *Յունուարէն 19 Փետրուար*)

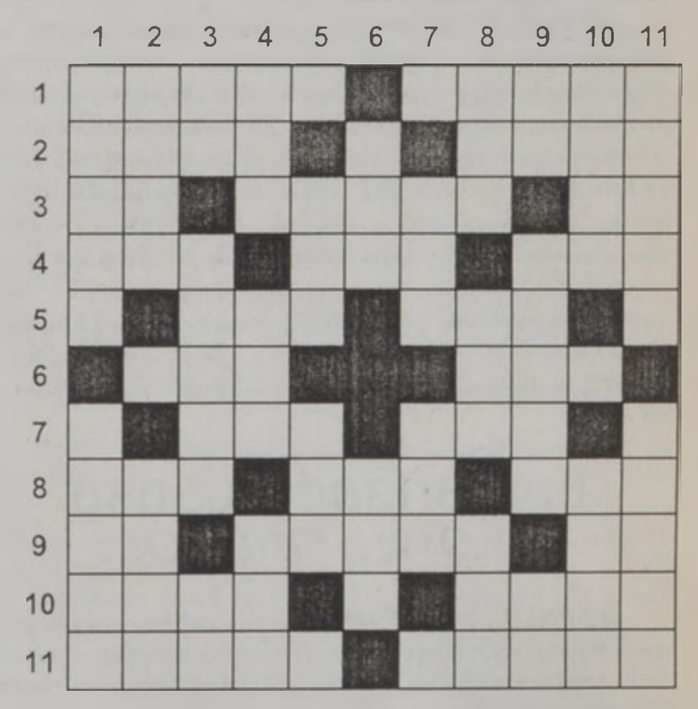
Եռանդի պակաս ունիք. ուրեմն լաւ է, որ մնաք առօրեայ գործերուն սահմանին մէջ, առանց նոր գործերու ձեռնարկելու:

☆ *ՋՈՒԿ* (20 *Փետրուարէն 20 Մարտ*)

Պիտի կարենաք բարդ խնդիր մը կարգադրել դիւանագիտութեամբ: Նոյն ատեն եղէք աւելի ձեր յարաբերութեանց մէջ:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3586

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. *Կրծող փոքր անասուն - Տրէ:*
2. *Մոնկոլ կրօնաւոր - Իգական օտար անուն:*
3. *Իւրացո՛ւր - Հոգածութիւն - Գինդ:*
4. *Գինիի ոգի - Ճարպային հիւթ - Եւրոպական ընդյատակեայ գինեայ կազմակերպութիւն մը:*
5. *Կաթնեղէնէ պատրաստուած ուտելիք - Անհատ:*
6. *Հիւանդութիւն - Մաճառակ:*
7. *Մեկնում, գաղթ - Ձերմակ չինանիւթ:*
8. *Մորթային րիծ - Հաստատական պատասխան - Ողկուզիկ:*
9. *Իրերայաջորդ տառեր - Յարատեւ քուն պատճառող հիւանդութիւն - 4060:*
10. *Գոդնայ - Նոր (հակ.):*
11. *Շունիտ, կոնք - Արաքս գետի անուններէն:*

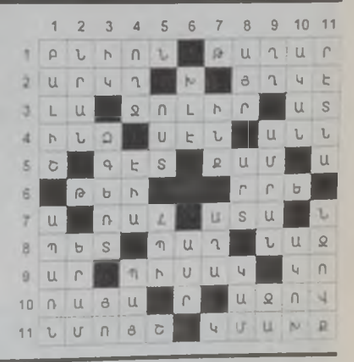
ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. *Թռիչք, խոյանք - Ջերմ:*
2. *Փոխադրամիջոց - Հայաստանի գետերէն:*
3. *Մտացական ածական - Տիրել - Ժամանում:*
4. *Դասակարգ (հակ.) - Կրակի արմատ - Խորք (հակ.):*
5. *Արժէքի կէտ - Ջրախառն մածուն:*
6. *Աղէկ, ընտիր - Շրունակ:*
7. *Քշէ՛, հրէ՛ - Հայկական ըմբշամարտ:*
8. *Ջաստուածներ - Մահամէտի փեսան - Հայոց կիրի եւ գրականութեան աստուածը:*
9. *Կէս՝ դանդաղ - Հայկական խազ - Այրուբենէն:*
10. *Խիպ - Սարմէնի բանաստեղծական երկերէն՝ «... Զայնով» (հակ.):*
11. *Կուներ - Անորոշ, անյոյժ:*

ԹԻՒ 3585

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Ի ՀԵՌՈՒԿԱ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ՝

ԻՐԱՔ ԿԸ ՎԵՐԱՇԽՈՒԺԱՒՅՆԷ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իրաքի դէմ հաստատուած պատժամիջոցներու ջնջումէն ետք, Պաղտատ առիթ պիտի չտայ, որ Ուաշինկթըն տիրապետէ իր առեւտրական կապերուն, յայտնեց փոխ վարչապետ Թարէք Ազիզ, Երկուշաբթի օր:

Ազիզ, որ Ֆրանսա այցելած էր տեսակցութիւն ունենալու համար կարգ մը ընկերութիւններու տնօրէններու հետ, պիտել տուաւ, որ ֆրանսական ընկերութիւնները 20 տարի Իրաքի ընկերակիցներն էին եւ հիմա կ'ուզեն այդ կապը վերահաստատել: Ազիզ աւելցուց, որ նոյն կեցուածքը կը ցուցաբերեն նաեւ իտալացիները:

Իր այցելութեան ընթացքին, Ազիզ դրուատեց Ֆրանսան, որ հեռացած է Միացեալ Նահանգներու եւ Բրիտանիոյ չարքերէն՝ հիւսիսային Իրաքի վերեւ հաստատած արգիլեալ գօտիին մէջ հսկողութիւնը մերժելով:

ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԿՈՐՄՆՅՈՒՑԻՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Բրիտանիոյ ընդդիմադիր Աշխատաւոր Կուսակցութեան անդամ խորհրդարանական Մարթին Ռեմընտ Երկուշաբթի օր մահացաւ երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետք:

Անոր մահով, իշխող Պահպանողական կուսակցութիւնը ներկայիս նոյն թիւով (322) երեսփոխաններ ունի խորհրդարանին մէջ, որքան միւս բոլոր կուսակցութիւնները միասնաբար:

Անցեալ չաբաթ վարչապետ Ճոն Մէյճըրի կուսակցութիւնը փոքրամասնութիւն դարձած էր խորհրդարանին մէջ պահպանողական երեսփոխանի մը մահէն ետք, ինչ որ ենթադրութիւններու դուռ բացած էր, թէ կրնայ ստիպողարար կանխահաս ընտրութիւններու դիմել: Ան ամէնէն ուշ Մայիս 22 պէտք է կայացնէ երեսփոխանական ընտրութիւնները:

ՅԱՋՈ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ՏՈՒԳԱՆՔՆԵՐ

Միւս կողմէ, Աշխատաւորական Կուսակցութիւնը Երկուշաբթի օր յանձնառութիւն արտայայտեց տուգանքներու եւ պետական ծախսերու ցած համեմատութիւնները պահպանելու, եթէ իշխանութեան դեկը ձեռք առնէ:

Կային մտավախութիւններ, թէ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը, որ աւանդականօրէն տուրքերը օգտագործած է աւելի հաւասար իրաւունքներով ընկերութիւն մը ստեղծելու համար, չատ բարձր եկամուտ ունեցողներուն 50 առ հարիւր համեմատութեամբ տուրք պիտի հաստատէ:

ՁԱՓՈՆ «Կ'ԱՆԿԱԽԱՆԱՅ» ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ

ԹՈՔԻՕ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ) - Ճափոն Երկուշաբթի օր յայտարարեց ծնունդը իր մեծագոյն գաղտնի գործակալութեան, վերջ տալով տասնամեակներէ ի վեր ամերիկեան գործակալութիւններէ իր կախուածութեան:

Պաշտպանութեան գաղտնի սպասարկութեան կեդրոնատեղին կը միացնէ հինգ սպասարկութիւններ, որոնք կը պատկանին բանակին, ծովուժին, օդուժին, պաշտպանութեան նախարարութեան եւ Ճափոնի կիւնուրական միացեալ սպայակոյտի խորհուրդին: Նոր գործակալութեան նպատակն է նպաստել քաղաքականութեան ուղեգիծի ճշդումին, ոչ միայն պաշտպանութեան նախարարութեան, այլ՝ ամբողջ կառավարութեան:

ԵՐԲ ՁՈՅԸ ԱՆՅՈՅՍ ԿԸ ՁԳԷ, *ՊԻՆԿՕ...*

ԹԻՐԱՆԱ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ալպանիոյ մայրաքաղաք Թիրանայի փողոցները վերապտան իրենց բնականոն խաղաղ վիճակը՝ չաբաթավերջին տեղի ունեցած մեծ ցոյցէ մը ետք:

Հակարաւոր ցուցարարներ Կիրակի օր բողոքի ցոյց մը կազմակերպած էին կառավարութեան տնտեսական քաղաքականութեան եւ ծրագիրին դէմ, որուն պատճառով, հազարաւոր ալպանացիներ կորսնցուցած են տարիներու իրենց խնայողութեան գումարները: Ցուցարարները բարկացած էին, որովհետեւ կառավարութիւնը խոստացած էր որդեգրել քաղաքականութիւն մը, որ արագօրէն կը հարստացնէ փոքր գումարներով ներդրումատարողները: Կառավարութեան ծրագիրը, սակայն ձախողած է եւ մարդիկ կորսնցուցած են իրենց հարստութիւնները:

Իրենց դրամը ետ ունենալու յոյսը կորսնցուցած՝ ալպանացիք Երկուշաբթի օր դիմեցին վիճակահանութեան տոմսերու եւ «պինկօ»ի կրպակներու՝ յուսալով, որ թերեւս հոն աւելի բախտաւոր կրնան ըլլալ...:

ՕԴԱՊԱՐԻԿԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑ...

ՇԻԿԱԳՕ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ամերիկացի արկածախնդիր Սթիւ Ֆոսէթ Երկուշաբթի օր Հնդկաստանի մէջ էջք կատարեց իր օդապարիկով, վերջ տալով աշխարհի շրջանը ընող առաջին մարդը դառնալու իր փորձին:

Կիրակի օր, Ֆոսէթ յոգնութեան եւ մրրիկներու դէմ պայքարած էր իր ուղեւորութեան վերջին փուլին ընթացքին, զոր ընդհատեց վառելանիւթի անբաւարարութեան պատճառով:

Ֆոսէթ, որ իր ընկերակիցին՝ Պօ Քեմփըրի հետ անցեալ Երկուշաբթի գիշեր Միսուրիէն ճամբայ ելած էր, մրցանիշ կտրած է օդապարիկով առանց դադարի թռիչքի, ժամանակի եւ հեռաւորութեան իմաստով: Միւնչէն Հնդկաստան, ան 6 օր եւ 16 վայրկեան թռիչք կատարած է ու 16 հազար քմ. կտրած:

ՍՈԼԱՆԱ ՆՈՐ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՎ Կ'ԱՇԽԱՏԻ ՓԱՐԱՏԵԼ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Օթանի ընդհանուր քարտուղար Խաւիէ Սոլանա Երկուշաբթի օր գաղտնի վայրի մը մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Եւգենի Փրիմաքովի հետ, Մոսկուայի մտավախութիւնները փարատելու ճիգով մը՝ ինչ կը վերաբերի արեւելեան եւ կեդրոնական Եւրոպայէն նոր անդամներ ընդունելու Օթանի ծրագիրներուն:

Մոսկուայի մէջ Օթանի ներկայացուցչական գրասենեակին բաները՝ ձոն Լաու, բսաւ, թէ կ'ուզենք վստահեցնել ռուսերուն, թէ ընդարձակումը Ռուսիոյ չահերուն վտանգ չի սպառնար: Ան աւելցուց, որ Սոլանա Մոսկուա բերած է որոշ գաղափարներ: Ասիկա Օթան - Ռուսիա յարաբերութիւնները գարգացնելու ճիգերուն առաջին հանգրուանն է, բսաւ Լաու:

Սակայն 2 կողմերը յայտնեցին, թէ բանավէճր անելէ դուրս բերելու հաւանականութիւնները մեծ չեն, մանաւանդ որ նախագահ Պորիս Ելցին միայն Երկուշաբթի օր դուրս եկաւ հիւանդանոցէն եւ տակաւին ատեն մը պիտի բացակայի իր աշխատանքէն:

Ռուս դեկավարին կրեմլինէն բացակայութիւնը կր խանգարէ արեւմուտքցի ներկայացուցիչները, բսաւ ռուսական էն Թի Վի. պատկերասփիւռի կայանը, աւելցնելով, որ իրենց կարծիքով, ո՛չ Փրիմաքով, ոչ ալ ռեւէ այլ անձ կրնայ անկախարար որոշումներ տալ՝ վճռելու համար, թէ 21րդ դարուն ի՛նչ պիտի ըլլայ Ռուսիոյ եւ ամբողջ Եւրոպայի կառոյցը:

Դիւանագէտներ կ'ըսեն, թէ Ռուսիա կը թուի վրճռած ըլլալ ուշացնել ընդարձակումը, սահմանափակելով թիւը այն երկիրներուն, որոնք Օթանին պիտի անդամակցին, եւ կարելի եղած չափով գիջումներ ապահովելով:

Սակայն ժամանակը կարճ է մինչեւ Մաստրիտի Յուլիսի գերաստիճանը, որուն ընթացքին, կր նախատեսուի, որ Օթան հրաւէրներ ուղղէ Չեխ Հանրապետութեան, Հունգարիոյ եւ Լեհաստանի:

ՇԻՐԱՔ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԱԿՆԱՐԿՆԵՐԸ ՇԵՂԵԼ

ՓԱՐԻԶ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ֆրանսայի նախագահ Ժաք Շիրաք, որ կ'ուզէ քուէարկողներու ուշադրութիւնը հեռացնել անգործութեան համեմատութեամբ կտրած սահմաններէն եւ իր կուսակցութեան ֆինանսաւորման վերաբերեալ գայթագղութիւններէն, կր ծրագրէ երկրին արդարադատութեան դրութիւնը արմատական բարեկարգումի ենթարկել:

Ան ըսած է, թէ բարեկարգումը իր 7 տարուան պաշտօնավարութեան ժամանակաշրջանին գլխաւոր նախաձեռնութիւններէն մէկը պիտի ըլլայ, անցեալ տարուան գինեալ ուժերը բարեկարգելու որոշումէն ետք՝ պարտադիր գինուորագրութեան ջնջումով:

ԹՈՔԻՕ ԶՕՐԱՎԻԳ՝ ՓԵՐՈՒԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

ԹՈՔԻՕ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ճափոնի վարչապետ Ռիւթարօ Հաշիմոթօ Երկուշաբթի օր վերստին չեչտեց, որ Թոքիօ տեղի պիտի չտայ ահաբեկչութեան առջեւ եւ պիտի չարունակէ պայքարիլ անոր դէմ:

Հաշիմոթոյի յայտարարութիւնը կր փարատէր բոլոր այն կասկածները, թէ Լիմայի պատանդներու տագնապը յուժելու համար պիտի ենթարկուի ձնչումներու: Հաշիմոթօ, որ կր խօսէր խորհրդարանին 1997ի առաջին նիստին բացումին, ամբողջական գործակցութիւն յայտնեց պատանդներու տագնապին փերուի նախագահ Ալպերթօ Ֆուճիմորիի կեցուածքին: Հաշիմոթօ չեչտեց, որ Ճափոն տեղի պիտի չտայ, որովհետեւ ահաբեկչութիւնը կր սպառնայ բոլոր երկիրներուն եւ Միջազգային Ընտանիքը պէտք է միացնէ իր ուժերը՝ պայքարելու համար այս երեւոյթին դէմ:

«ՌԱՄԱՏԱՆԻ ՋԱՐԴ»ԻՆ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ 23Ի

ՓԱՐԻԶ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Այճերիոյ մամուլը «Ռամատանի ջարդ» անուանեց Կիրակի օր տեղի ունեցած ինքնաչարժի պայթումը, որ 23 զոհ եւ աւելի քան 100 վիրաւոր խլած է:

Պատկերասփիւռը ցուցադրեց պատկերները պայթումին պատճառած վնասներուն: Պատկերներէն կ'երեւէին այրած, անդամահատուած եւ անճանաչելի դարձած դիակներ, որոնցմէ ցարդ 10ին ինքնութիւնը կարելի եղած է ճշդել: Նիւթական վնասները շատ մեծ են, որովհետեւ պայթումին չուրջ գտնուող չէնքերը կա՛մ ամբողջութեամբ քանդուած են եւ կամ անբնակելի դարձած:

Մամուլը կ'ըսէ, որ Ռամատանի առաջին 10 օրերուն, աւելի քան 100 զոհ եւ 150 վիրաւորներ ինկած են Այճերիոյ մէջ, մեծ մասամբ արմատական իսլամներու ձեռքով, որոնք վերջերս մորթելով կը սպաննեն յատկապէս գիւղացիները:

ՔԼԻՄԱ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ... ՈՂԻՆՉ

ՎԻԵՆՆԱ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Աւստրիոյ նորընձայ նշանակեալ վարչապետ Վիքթոր Քլիմա Երկուշաբթի օր իր լուռթիւնը խզեց, վարչապետ Ֆրանց Վրանիցքիի հրաժարումէն ետք առաջին անգամ ըլլալով, միայն ըսելու համար, թէ չ'ուզեր... որեւէ յայտարարութիւն կատարել:

Վրանիցքի, որ Շարաթ օր հրաժարած էր, ըսած էր, թէ Քլիմա մեծ խանդավառութիւն չի ցուցաբերեր վարչապետութեան պաշտօնին ստանձման գծով:

LA RÔTISSERIE Ballester
Menu à 24 $
Ouvert midi et soir
PRINTANIA PALACE
Broumana:(04)960416/7/8

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՊԵԼՖԱՍԹԻ ՄԷԿ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ՎՐԱՅ

ՊԵԼՖԱՍԹ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ենթադրարար ԻՐԱՒ անդամ գինեալներ Երկուշաբթի օր յարձակում գործեցին Պելֆասթի մէկ ոստիկանատան վրայ, սակայն մարդկային վնասներ չարձանագրուեցան:

Ըստ ոստիկանութեան, ԻՐԱ 3 օրուան մէջ 3րդ անգամ ըլլալով կր դիմէ յարձակումի, դիտումնաւոր կերպով ապահովութեան ուժերուն մէկ անդամը սպաննելու նպատակով:

Հիւսիսային Իրլանտայի գլխաւոր ոստիկանապետ Ռոնի Ֆլէնրկըն Կիրակի օր յայտնեց, թէ ԻՐԱի գինեալները կր թուին վճռած ըլլալ իր ուժերէն անդամներ սպաննել, 1997ին հետզհետէ աւելի արագօրէն սատկացող իրենց արշաւին մէջ, որ մտավախութիւններ արթնցուցած է, թէ համայնքային բնոյթի բախումները պիտի վերսկսին:

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԻԱԼՊԵՏՐԻ.- Ք. Ա. Կուսակցութեան գինեալներ Շարաթ գիշեր ոստիկան մը եւ գինուոր մը սպաննեցին հարաւ-արեւելեան Թուրքիոյ մէկ յարձակումի մը ընթացքին, յայտնեց ոստիկանութիւնը:

ՄՈՍԿՈՒԱ - Մոսկուայի գիշերային մէկ գրօսավայրին սեփականատէրը կիրակի օր սպաննուած է, վարչապետարանէն քանի մը մեթր հեռաւորութեան վրայ գտնուող գրօսավայրին առջեւ:

ՆԱՅՐՕԲԻ.- Արեւելեան Զայիրի մէկ ըմբոստներու գինուորական հրամանատարը այս ամսակիզբին սպաննուած է, անոր դէմ յարուցած բանկարդի մը պատճառով:

ԹՈՔԻՕ - Ճափոնական «Պոյինկ 777» տիպի օդանաւ մը երէկ առեւանգուեցաւ, սակայն օդահէնր ձերբակալուեցաւ հարաւային Ճափոնի մէկ օդակայանին մէջ, օդանաւին էջք կատարելէն կարճ ժամանակ ետք:

(ՌԷՈԹԸՐ)

Speedway
BLANCO CENTER
ՀԵՌ. 585545-268962
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
• ԼԱԶՈՒՐԻ
ՊՈՒԼՈՆԵԱԿԱՆ,
ՊԱՏՏԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
• ՍՊԱՅԱՆ

ԵՒՐՈՊԱ ԱՒԵԼԻ ՃԿՈՒՆ ԱՊԱԳԱՅ ՄԸ ԿԸ ՀԻՒՍԷ

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Եւրոպական Միութեան արտաքին գործոց նախարարները Երկուշաբթի օր 1997ի իրենց առաջին նիստին բացումը կատարեցին օրակարգով մը, որ ըստ պաշտօնատարներու, բարդ չէ ու սովորական է եւ որ սակայն կրնայ փոթորկոտ տարեան մը գուցանիշը ըլլալ:

Օրակարգի գլխաւոր նիւթը՝ «ճկունութիւն»՝ ընդարձակուած Եւրոպական Միութեան մը ապագան, կր կապմէ առանցքը՝ Եւրոպական Միութեան համաձայնագիրները վերագրելու, որպէսզի պլոքը կարենայ արեւելեան եւ կեդրոնական Եւրոպայէն նոր անդամներ ընդունիլ:

Իրրեւ միջ-կառավարական խորհրդաժողով ծանօթ բանակցութիւնները պէտք է ամբողջանան Հոլանտայի Եւրոպական Միութեան նախագահութեան 6 ամսուան ժամանակաշրջանին ընթացքին: Անիկա պաշտօնապէս պիտի ճանչցուի իրրեւ Ամսթերտամի համաձայնագիր:

Եւրոպայի ապագան նժարի վրայ է յառաջիկայ տարի, նոյնիսկ յառաջիկայ քանի մը ամիսներուն, բսաւ Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարարը, ժողովին ընթացքին:

ՖՐԱՆՍԱ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԷՆ ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՍՊԱՍԷ

ՓԱՐԻԶ, 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Էրվէ Տը Շարլթ, խոստովանելով, թէ Ուաշինկթընի հետ կան տարակարծութիւններ՝ Օթանի եւ Միջին Արեւելքի մէջ Եւրոպայի դերին մասին, բսաւ, թէ յաւելեալ գործակցութիւն եւ նուազ դեկավարութիւն կր նախընտրէ Միացեալ Նահանգներու կողմէ:

«Թայմ» թերթին Երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ լոյս տեսած հարցազրոյցի մը մէջ, Տը Շարլթ հերքեց, թէ Ֆրանսա եւ Ուաշինկթըն տարակարծիք են Ափրիկէի հարցով եւ թէ՝ ինք անտեսած է նախկին արտաքին գործոց նախարար Ուորրըն Քրիսթաֆըրը:

Ան բսաւ, թէ Ուաշինկթըն հասկցած է, որ ուժեղ եւ միացեալ Եւրոպա մր իր չահերուն ի նպաստ է, սակայն, թէ ՕԹԱՆի չրջանային հրամանատարութեան մէջ եւրոպական աւելի մեծ մասնակցութեան հարցր տակաւին լուծում չէ գտած:

ԶՈՒՊԷՅՐ ՄՈՀԱՄԷՏ ՍԱԼԷՀ ՍՈՒԻՐԻՈՅ ՄԷՋ

Սուտանի փոխ նախագահ Զուպէյր Մոհամմէտ Սալէհ, որ չրջանային չրջապտոյտի մր ձեռնարկած էր, երէկ Սկուտական Արարիային Սուրիա անցաւ եւ դիմաւորուեցաւ փոխ նախագահ Ապտէլ Հալիմ Խաատամի եւ արտաքին գործոց նախարար Ֆարուք Շարէհի կողմէ:

Սալէհ, որ կ'ուզէ արար դեկավարներուն կեկուցել Սուտանի տագնապին մասին, տեսակցութիւն ունեցաւ Ֆահտ թագաւորին եւ բարձրաստիճան այլ պաշտօնատարներու հետ: Սալէհ անցեալ չաբաթ այցելած էր Եգիպտոս եւ Եմէն:

Խարթումի իսլամական գինուորական կառավարութիւնը գօրակոչի ենթարկած է իր ուժերը՝ դէմ դնելու համար հարաւի քրիստոնեայ ընդդիմադիր ուժերուն յառաջխաղացքին: Ընդդիմադիր ճակատը, իր կարգին կր հաւաստէ, որ իր ուժերը գրեթէ հասած են Կապոյտ Նեղոսի մայրաքաղաք Տամագին, որ կր հայթայթէ Խարթումի էլեկտրականութիւնը: Ընդդիմադիրները վստահ են, որ չուտով Տամագինը պիտի գրաւեն եւ պիտի կարենան ճնշում բանեցնել Խարթումի իշխանութիւններուն վրայ:

(ՌԷՈԹԸՐ)

ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ

«ԷՎԻԹԱ» *ՇԱՀԵՑԱԻ 3 «ԿՈՒԼՏԸՆ ԿԼՈՊ»*

ՊԵՒԸՐԼԻ ՀԻԼԶ. 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Աշխարհահռչակ աստղ Մատոնա Կիրակի գիշեր իյեց *«Կոլտըն Կլոպ Հուորէզ»*ի գլխաւոր մրցանակները *«Էվիթա»*երաժշտախառն ժապաւէնին համար:

Արժանթինի նախկին նախագահ Փերոնի կնոջ՝ Էվա Փերոնի կեանքը ներկայացնող այս ժապաւէնը տիրացաւ երեք մրցանակներու, որոնց կարգին է լաւագոյն դերասանուհի (երաժշտախառն ժապաւէնի մէջ) Մատոնա, լաւագոյն երաժշտախառն ժապաւէնի եւ լաւագոյն երգի մրցանակները:

Լաւագոյն բեմադրիչի մրցանակը տրուեցաւ Միլոշ Ֆորմանի՝ *«Տը Փիփըլ Վըրսըզ Հէրի Ճիլիթ»* ժապաւէնին համար: Լաւագոյն դերասանի մրցանակին արժանացաւ Ճեֆրի Ռաշի, իսկ լաւագոյն դերասանուհի՝ Պրենտա Պլեթինի:

Պատկերասփիւռի յայտագիրներու պարագային, լաւագոյն շարքի մրցանակը տրուեցաւ *«Տի Էքս Ֆայլզ»*ին եւ *«Ռասփութին»*ին:

Այս մրցանակաբաշխումը որոշ ևախաճաշակ մը կու տայ:

ԻՆԹԸՐՆԷԹ ԹԷ ... ՇԷՅՔՍՓԻՐ

ՀՈՆԿ ՔՈՆԿ. 20 (ՌԷՈԹԸՐ).- Հոնկ Քոնկի մէջ *«Պրիթիշ Քաունսըլ»*ը իր դարակներէն վերցուցած է Շէյքսփիրի եւ Ճէյն Օսթինի գործերը, պահանջի պակասին պատճառով:

Արեւմտեան դասական գրականութեան պատկանող շուրջ 20 հազար գործեր փոխարինուած են *միքռօ*-երիզներով, ևկատի առած, որ առևուազն մէկ տարիէ ի վեր զանոնք ո՛չ ոք փոխ առած է: Քննութիւնները ցոյց կու տան, որ մարդիկ *ինթըրնէթը* կը նախընտրեն... Շէյքսփիրէն:

Շուրջ 10 հազար գիրքեր, մեծամասնութեամբ բրիտանացի ժամանակակից գրագէտներէ՝ կը մնան:

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. ԽՄԲ. 239186 (ՊԷՅՐՈՒԹ), 260780-583026 (ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ) .260115 (ՏՊԱՐԱՆ)
AZTAG, TEL.RED. 239186 (BEIRUT) .260780-583026 (BOURJ HAMMOUD) . 260115 (IMP.) .P.O.B. 80860. BOURJ HAMMOUD
ԱԶԴԱԿ
أزتاك هاتف دار التحرير ٢٣٩١٨٦ - بيروت - المطبعة ٢٦٠١١٥
٥٨٣٠٢٦-٢٦٠٧٨٠ برج حمود - ص.ب ٨٠٨٦٠ برج حمود